

Helsinki

LÄNSIVÄYLÄN YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVA

MAISEMAKUVAN JA VIHERRAKENTEEN ARVOTARKASTELU

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
2. TYÖN RAJAUS JA TAVOITTEET	5
3. TARKASTELUALUEEN HISTORIAA JA NYKYTILAN KUVAUS	6
Historiaa	
Nykytila	
Kulttuuriympäristö	
Alueen kaavoitus	
Seurasaarenselän rantojen osa-alueet ja niiden merelle avautuvan maisemakuvan ominaispiirteet	
4. LÄNSIVÄYLÄN YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUSALUEEN MAISEMAKUVA	12
Vaikutusalue	
Sijoittuminen kaukomaisemaan ja Helsingin viherverkostoon	
Maisemarakenne, näkymät ja maamerkit	
Seurasaarenselän maiseman vaalittavat ominaispiirteet	
Vaikuttavuustarkastelu	

5. LAPINLAHDEN YMPÄRISTÖ	20
Lapinlahden lähialueen maisema	
6. VIHERRAKENTEEN ARVOTARKASTELU	26
Osayleiskaavan tarkastelualueeseen liittyvä viherrakenne ja virkistysyhteydet	
Viherrakenteen vaalittavat ominaispiirteet	
Luontoarvot ja ekologiset yhteydet	
7. OSAYLEISKAAVAN SKENAARIOIDEN ARVIOINTI JA HUOMIOITAVAA JATKOSUUNNITTELUUN	30
Huomioitavaa jatkosuunnitteluun	
Skenaariot	
Vertailutaulukot	
LÄHTEET	42

1

JOHDANTO

Helsingin kaupunki on laatimassa Länsiväylän ympäristön osayleiskaavaa. Tarkastelualue sijaitsee Lauttasaaren pohjoisosassa jatkuen Salmisaareen, Lapinlahden puiston ja Ruoholahden reunoille. Samanaikaisesti osayleiskaavan kanssa suunnitellaan satamatunnelia Länsisataman ja Länsiväylän välille. ”Osayleiskaavatyön yleisenä tavoitteena on vähentää väylämäisen liikennenympäristön haittavaikutuksia asutukselle sekä tutkia Länsiväylän varren kaupunkirakenteen kehittämismahdollisuuksia Lauttasaarella ja Salmisaarella.” (OAS HEL 2021-011512)

Osayleiskaavan tarkastelualueen ympäristöön kohdistuu kaavoitustyön myötä maisemallisia muutoksia, joiden merkittävyys riippuu kaavatyön määrittelemästä lopullisesta maankäytön muutosalueiden laajuudesta ja sijoittumisesta. Tässä työssä tarkastellaan kaavoitustyön pohjaksi ja lähtöaineistoksi tarkastelualueen maisemakuvaa ja viherrakennetta sekä arvioidaan, miten tuleva rakentaminen vaikuttaisi niihin. Rakennusten korkeuden ylittäessä puuston ja maastonmuotojen yhdessä muodostaman lakisilhuetin tai muutoin ympäröivän rakennuskannan keskikorkeuden, tulisi maisemavaikutusten laajuusalue tarkemmin selvittää.

Helsingin kaupungilta työtä ovat ohjanneet maisema-arkkitehti Paula Hurme, tiimipäällikkö Anna Böhling, johtava yleiskaavasunnittelija Saija Miettinen-Tuoma, johtava arkkitehti Jari Huhtaniemi, yleiskaavasunnittelija Satu Tarula ja ympäristötarkastaja Raimo Pakarinen. Maisemakuvan ja viherrakenteen arvotarkastelu on laadittu WSP Finland Oy:ssä ja työstä ovat vastanneet Pia Kurki, Riikka Lauri, Jouni Heinänen, Hiroko Kivirinta, Johanna Tuokko ja Justus Kontiola.

2

TYÖN RAJAUS JA TAVOITTEET

Osayleiskaavan skenaariot sijoittuvat Seurasaarenselän etelärannalle, josta maiseman muutoksien vaikutukset ulottuvat merenlahden muodostaman avoimen maisematilan ylitse lahden rannoille. Tästä syystä maisemakuvan arvojen tarkastelualueeksi on määritetty Seurasaarenselkä, Lapinlahti ja Hietaniemi sekä Lauttasaaren salmi rantoineen. Alueelta on pyritty tunnistamaan maisemakuvan kannalta tärkeät maamerkit, solmukohdat ja näkymät. Lisäksi on perehdytty rantojen osa-alueisiin. Merellisyys ja merelle avautuvat näkymät ovat koko alueella erittäin tärkeitä ominaispiirteitä ja identiteettiä. Tarkastelualueella on runsaasti erilaisissa inventoinneissa tunnistettuja arvoalueita, minkä vuoksi alueen muutostoiimiin on suhtauduttavat erityisellä herkkyydellä, tarkkuudella ja harkinnalla.

Viherrakenteen arvojen osalta tutkittava alue on laajempi: osayleiskaavan tarkastelualueen uudet viheralueet liittyvät Helsingin läntiseen vihersormeen, Länsipuistoon, sekä Lauttasaaren viheralueisiin. Työssä on kartoitettu viherrakenteen vaalittavat ominaispiirteet sekä alueen tärkeät luontoarvot ja ekologiset yhteydet.

Työn tavoitteena on tunnistaa osayleiskaavan tarkastelualueen maisemakuvan arvot ja vaalittavat ominaispiirteet sekä peilata niitä skenaarioiden maankäytön mahdollisten muutosalueiden laajuuksiin. Raportin lopussa arvioidaan skenaarioiden vaikutuksia taulukkomuodossa. Tarkoituksena on nostaa esiin kunkin skenaarion vaikutukset maisemakuvan ja viherrakenteen eri osa-alueisiin osayleiskaavatyön pohjaksi.

3

TARKASTELUALUEEN HISTORIAA JA NYKYTILAN KUVAUS

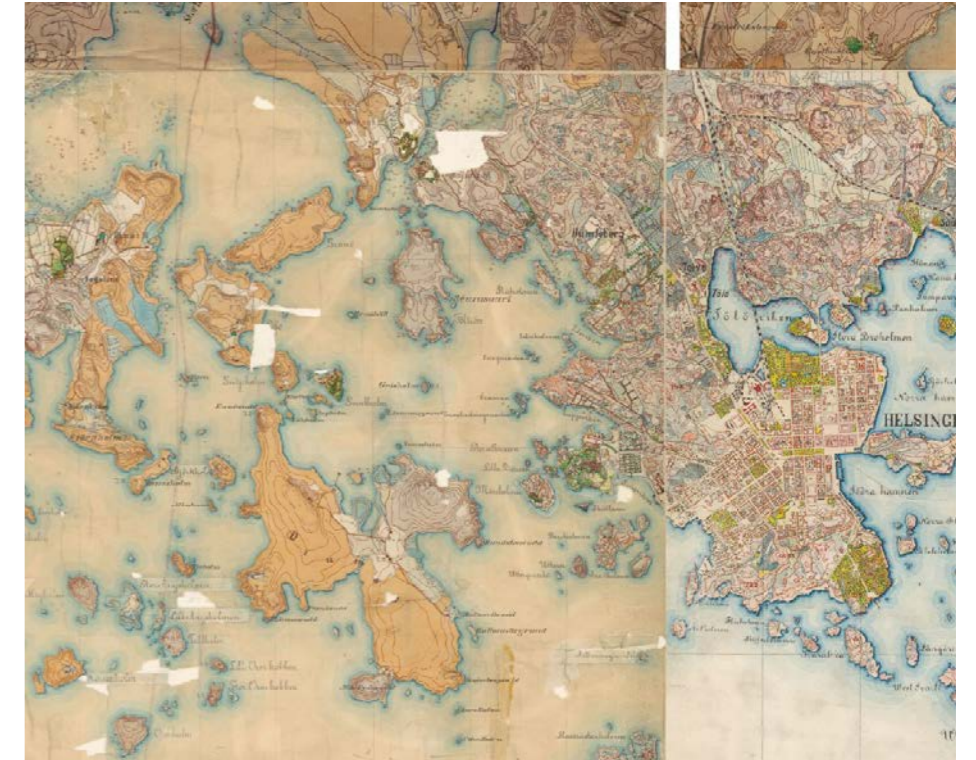
Historiaa

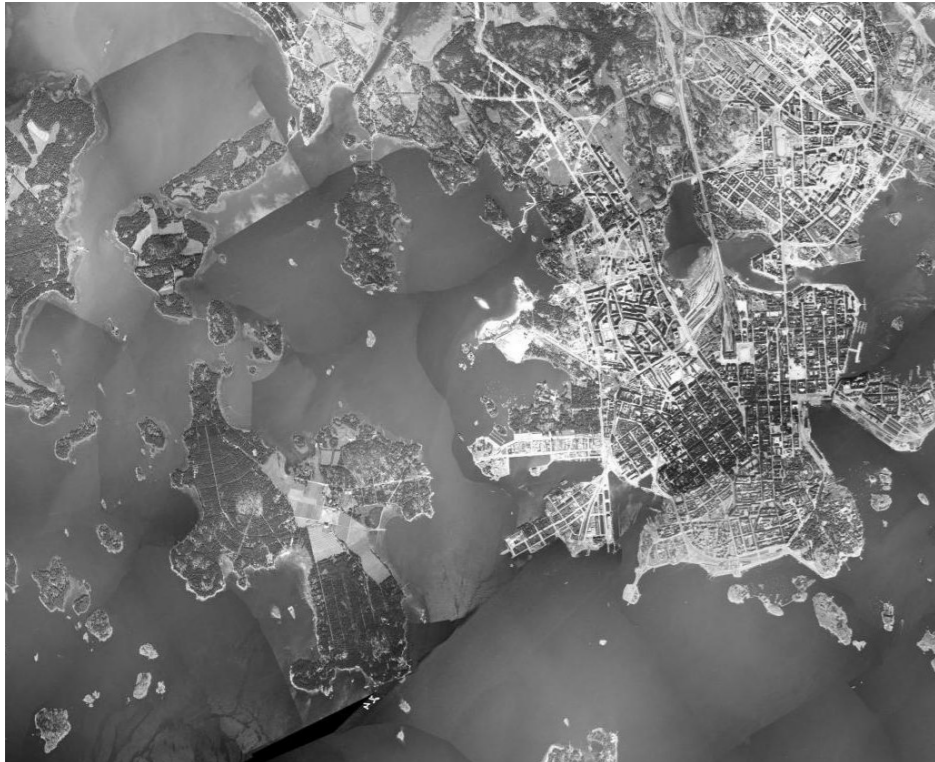
01 Pitäjänkartassa vuodelta 1749 Seurasaarenselän ympäristö on metsäinen merenlahti, jonka itärannalla on kallioita. Lauttasaareen ja Helsingin niemen välissä on pieni saari, jonka molemmin puolin avautuvat väylät avomerelle. Pitäjänkartta 1749, Helsingin karttapalvelu (<https://kartta.hel.fi/link/bDddcE>).

02 Vuosien 1780-82 aikana piirretyissä Rekognosointikartoissa Helsingin kaupunki on merkitty nykyisen Kauppatorin paikalle ja Seurasaarenselän rannoilla on hajanaisia asumuksia / rakennuksia. Seurasaarenselän itärannat ovat luonnontilassa. Rekognosointikartat 1780-82, Helsingin karttapalvelu (<https://kartta.hel.fi/link/bDdtjC>)

03 1870-1907 Senaatinkartassa Lapinlahdenpuisto näkyy täydessä laajuudessaan. Mustasaareen on perustettu huvila puistoineen. Kartassa näkyy myös Meilahden kartano Seurasaaren pohjoispuolella sekä nykyisen Taka-Töölön alueella Pauligin huvilan rakennus puistoineen. Kartassa ei vielä näy merkintöjä 1800-luvun lopulla on perustetusta Seurasaaren kansanpuistosta tai Meilahteen tuolloin rakentuvasta huvilakaupunginosasta. Senaatin kartat 1870-1970, Helsingin karttapalvelu (<https://kartta.hel.fi/link/bDdZ7t>)

04 Vuoden 1932 ilmakuvassa näkyvät Kuusisaaren, Lehtisaaren ja Kaskisaaren sillat sekä rannoille rakentuneet rakennukset. Ensimmäinen silta Lauttasaaren valmistui 1935. Ilmakuvassa näkyy myös satamatoimintojen leviäminen Salmisaareen. Seurasaarenselän avomeriyhteys kapenee ensimmäisen kerran ja Lapinlahden puistosta on lohkaistu eteläosa.

05 Vuoden 1950 ilmakekuva. Meilahteen on rakentunut 1900-luvun alussa keskustasta pois siirtyneiden lääketieteen laitoksien ja tiedekuntien rakennuksia. Salmisaaren satama- ja teollisuusalue on rakentunut edelleen, osittain meritäyttöjen päälle. Lauttasaareissa näkyvät ensimmäiset kerrostalot.

06 Vuoden 1972 ilmakekuva osoittaa, kuinka kaupunki on kasvanut ja laajentunut edelleen sekä pohjoisen suunnasta että Lauttasaaren kautta lännestä lähes kaikille merenlahden rannoille. Uusi hallitseva elementti maisemassa on 1960-luvulla rakennettu Länsiväylä.

Nykytila

07 Vuoden 2021 ilmakuva osoittaa, että Seurasaarenselän ranta-alueet ovat pysyneet suhteellisen saman luonteisina 1970-luvulta asti. Suurimmat muutokset ovat tapahtuneet Salmisaarella (A) uusien toimistorakennuksien rakentumisen myötä sekä Meilahden sairaala-alueella (B). Myös Lantasaarella pohjoisrannan länsiosaan rakennetut asuinrakennukset (C) ovat näkyvä uusi elementti maisemassa.

Seurasaarenselkä on nykyisin selkeästi kaupungin sisäinen merenlahti: kaupunki on laajentunut sen rannoille. Uuden rakentamisen lisäksi rannoilla sijaitsevat myös kaupunkilaisille tärkeät viher- ja virkistysalueet: Lapinlahden sairaalapuisto, Hietaniemen hautausmaa ja Hietaniemen uimaranta sekä Seurasaari ja Meilahden huvila-alue.

Merenlahden vehreää yleisilmettä korostaa Seurasaari. Tämä Helsingin kaupungin omistama virkistys- ja ulkoilmamuseosaari työntyy pohjoisesta keskelle merenselkää. Se on vehreä sisältä ja rannoiltaan. Seurasaarella on pitkät perinteet kaupunkilaisten virkistysaarena ja sen virkistysarvoa lisää meren läheisyys, näkymät merelle sekä meren yli muille rannoille.

Meilahden huvila-alue on säilyttänyt hyvin luonteensa: isoilla puutarhatonteilla sijaitsee edelleen vanhoja huvilarakennuksia. Alueelle on sijoittunut Suomen valtiojohtoon virka-asuntoja. Alueen eteläisimmässä kärjessä sijaitsee Mäntyniemi, Rauli ja Reima Pietilän suunnittelema tasavallan presidentin virka-asunto.

Meilahden sairaala-alue on laajentunut ja sitä kautta sen merkitys Seurasaarenselän rantamaisemassa on korostunut. Suuret sairaalarakennusmassat ovat mittakaavaltaan muuta ympäristöä huomattavasti suurempia ja ne rikkovat selkeästi rantojen muodostaman vehreän kokonaisuuden, vaikka arkkitehtonisesti ovatkin laadukkaita ja käyttötarkoituksensa puolesta viestivät tahdosta panostaa terveydenhoitoon. Uudesta lastensairaala on tullut yksi alueen maamerkeistä.

Vaikka kaupungin rakennuskanta ulottuu Taka-Töölössä rantaan asti, rannassa kasvavat suuret puut ja puistoalueet luovat sille vehreän ilmeen. Rakennetun rannan eteen työntyy Hietaniemi, jossa sijaitsee Hietaniemen uimaranta. Se erottuu maisemassa vaalean hiekkarannan ja mäntyvaltaisen puustonsa ansiosta. Hietaniemen hautausmaan kohdalla tärkeä rantamaisemaa rajaava elementti on korkea kivimuuri sekä sen päällä hautausmaata reunustava kasvillisuus. Hautausmaa-alue on merellinen. Meren läheisyyden voi havaita pilkahtavina merinäkyminä ja äänimaailmana.

Lapinlahden 1800-luvun alkupuolella perustetun sairaalan rakennukset ja puisto muodostavat vieläkin ainutlaatuisen aluekokonaisuuden, vaikka suuri osa sen alkuperäisestä laajuudesta on jäänyt Helsingin uuden rakentamisen alle. Rantamaisemaa hallitsevat vanha puistokasvillisuus ja sen lomasta näkyvät historialliset rakennukset.

Salmisaaren teollisuusalue on uudesta rakentamisesta huolimatta säilyttänyt vanhasta teollisuusympäristöstä viestivän luonteensa, jota korostavat maisemaa hallitsevat tiiliset piiput. Sen editse meren rannassa kulkeva Länsiväylä on edelleen hallitseva rajaava elementti maisemassa ja Lapinlahden silta silta sulkee osaltaan merenlahden visuaalista yhteyttä avomerelle. Länsiväylä hallitsee myös lähialueiden äänimaisemaa.

Lauttasaari heijastaa kaukomaisemaan omaa luonnettaan vehreänä asuttuna saarena. Sen pohjoisranta on maisemaltaan

vehreä ja suurelta osin luonnontilainen. Lauttasaaren pohjoisrannalla luonnonmukaisuutta korostavat ruovikkorannat. Rakennukset pilkistävät rantakasvillisuuden seasta. Myös Lauttasaarella Länsiväylä hallitsee maisemaa sekä kokonsa että äänimaailmansa vuoksi. Uusin muutos maisemassa ovat Lauttasaaren pohjoisrannan länsiosan uudet asuinkerrostalot, jotka vaaleana isona, rinteeseen nousevana rakennusmassana erottuvat kauas maisemaan.

Lehtisaaren, Kuusisaaren, Kaskisaaren ja Lauttasaaren rannat ovat asuinrakennuksista huolimatta puustoisia, rakennukset ovat alisteisia kasvillisuudelle. Rannat näyttävät suurelta osin kaukomaisemassa luonnonmukaisina rantoina.

Kulttuuriympäristö

Seurasaarenselän ympäristössä on paljon inventoinneissa tunnistettuja arvokkaita kulttuuriympäristöjä. Valtakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä (RKY) ovat Seurasaari, Meilahden huvila-alue, Meilahden sairaala-alue, Taka-Töölön kerrostaloalue, Etu-Töölön kaupunginosa, Autokomppania, soutustadion, Hietaniemen hautausmaa, Lapinlahden sairaala-alue, Salmisaaren teollisuusalue.

Maakunnallisesti arvokkaita kulttuuriympäristöjä ovat Seurasaari ja Meilahden huvila-alue, Helsingin empire-keskusta, Salmisaaren teollisuusalue sekä Lauttasaari.

Ranta-alueille sijoittuu myös yksittäisiä arvoympäristöjä: Gert Skytten puisto, Maila Talvion puisto, Sibeliuksen puisto, Hesperian esplanadi ja Lapinlahden sairaalapuisto; sekä kaavassa suojeltuja alueita Lapinlahden sairaala-alueella, Taka-Töölössä, Meilahden huvila-alueella sekä Seurasaarella.

Alueen pitkistä historiasta kertovat myös Seurasaarenselän rannoille sijoittuvat muinaisjäänökset. Meilahdessa sijaitsee kaksi ja Lehtisaarella kolme pronssikautista hautaa. Lauttasaarella on 1800-luvulta peräisin oleva niin sanottu tuntemattoman sotilaan hauta. Muita muinaisjäänöksiä alueella ovat Lehtisaarella sijaitseva 1800-luvun ja Meilahdessa 1900-luvun alun puolustusvarustukset.

Alueen kaavoitus

Maakuntakaava: ”Helsingin seudun vaihemaakuntakaava (osa Uusimaa-kaava 2050 -kokonaisuutta) tuli pääosin voimaan 24.9.2021. Vaihemaakuntakaavassa suunnittelualue on osoitettu pääkaupunkiseudun ydinvyöhykkeeksi ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeeksi. Länsiväylä on osoitettu merkinnällä joukko- ja/tai tavaraliikenteen kannalta merkittävä tie tai katu. Lapinlahteen, Hietaniemeen, Lauttasaaressa Länsiväylän eteläpuolelle ja Salmisaareen (kohdemerkintä) on osoitettu kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeitä alueita.” Länsiväylän ympäristön osayleiskaava OAS, 2022

Yleiskaava: ”Helsingin Yleiskaavasta 2016 on kumottu Koivusaaressa, Lauttasaaressa ja Salmisaaressa Kaupunkibulevardi-kaavamerkintä sekä sen varteen rajautuvat kaavamerkinnot Kantakaupunki C2 sekä Asuntovaltainen alue A1. Kumotut ruudut on osoitettu Kuva 3 keltaisella rasterivinvioituksella ja kumottu kaupunkibulevardimerkintä rasteilla. Muilta osin Yleiskaava 2016 on alueella voimassa. Yleiskaavassa 2016 alue on osoitettu pääosin kantakaupunkialueeksi (C2, tummanruskea). Merkintä on voimassa myös meren päällä kumotun alueen pohjoispuolella. Alueella on pohjois-eteläsuuntainen viheryhteysmerkintä sekä Länsiväylän suuntainen merkintä pyöräilyn nopeasta runkoverkosta (Baana).

Kumotun alueen osalta voimassa on Yleiskaava 2002 merkintöineen ja määräyksineen ja Koivusaaren osalta Koivusaaren osayleiskaava. Länsiväylän varressa alue on voimassa olevassa Yleiskaavassa 2002 osoitettu pääosin kerrostalovaltaiseksi alueeksi asumiselle ja toimitiloille. Aluetta halkoo moottorikaduksi osoitettu Länsiväylä, jossa on esitetty Katajajarjun kohdalla maanalainen osuus. Koivusaaren

osayleiskaavaan perustuen Koivusaareen on asemakaavoitettu uusi asuinalue.

Helsingin maanalainen yleiskaava 2021 on tullut voimaan 19.8.2021. Maanalainen yleiskaava huomioi jo rakennetut maanalaiset tilat ja turvaa yhteiskunnalle elintärkeiden uusien hankkeiden tilavaraukset. Maanalaisessa yleiskaavassa on osayleiskaava-alueita koskien osoitettu varaukset energiatunnelille Kilpilahdesta Helsingin kautta Espooseen, Salmisaaren voimalaitoksen maanalainen tila ja sinne johtava merivesitunneli sekä satamatunnelin ja keskustatunnelin varaukset.” Länsiväylän ympäristön osayleiskaava OAS, 2022

Asemakaava: ”Suurin osa alueesta on asemakaavoitettu. Koivusaaressa on hyväksytty asemakaava, joka ei ole vielä lainvoimainen, sillä asemakaavasta on valitettu Helsingin hallinto-oikeuteen. Koivusaaren asemakaava mahdollistaa uuden asunto- ja työpaikka-alueen rakentamisen Koivusaareen (n. 5000 asukasta ja n. 4 000 työpaikkaa) metroaseman ympärille. Kaavaan sisältyy uusi eritasoliittymä ja moottoritien ylittävä kansirakenne. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt asemakaavan 8.9.2021. Koivusaaren asemakaavan hyväksymisen yhteydessä kaupunkiympäristölautakunta päätti, että jatkossa on tarpeen tutkia ja arvioida Länsiväylän ympäristön maankäyttöä ja edellytyksiä sille, että Yleiskaavan 2016 valtuuston päättämät linjaukset maankäytön osalta voisivat toteutua. Hyväksyessään kaavan kaupunginvaltuusto päätti, että selvitetään mahdollisuudet.”

lähde: Länsiväylän ympäristön osayleiskaava Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Seurasaarenselän rantojen osa-alueet ja niiden merelle avautuvan maisemakuvan ominaispiirteet

Kaikkia osa-alueita yhdistävä vaalittava ominaispiirre on merellisyys eli fyysinen ja visuaalinen yhteys mereen ranta-alueilta. Erityisesti Lapinlahden sairaalapuistossa ja Seurasaarella merinäköalat ovat osa niiden historiallista arvoa. Työssä on arvioitu vain rantojen osa-alueiden Seurasaarenselän maisemakuvaan vaikuttavia vaalittavia ominaispiirteitä, ei alueiden sisäisiä ominaisuuksia. Seurasaaren selän ympäristöön sijoittuu lukuisia valtakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (RKY).

Hietaniemen uimaranta

osa maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä: Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki, 1930-luvulta peräisin oleva hiekkaranta toimii edelleen uimarantana.

- Hiekkaranta ja rantamänniköt

Lapinlahti

RKY, maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

- Kulttuurikasvillisuuden ja historiallisten rakennusten ja rakenteiden muodostama ranta
- Puistosta ja päärakennukselta merelle avautuvat näkymät ja näkymäakselit

Salmisaari

RKY, maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

- Vanhan teollisuusmaiseman tiiliset rakennukset ja niiden piiput
- Rakennusten samankaltainen mittakaava ja massojen suuntaus

Lauttasaaren pohjoisranta

Osa maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä

- Luonnontilaiset ruovikkorannat ja rantametsät, joiden seasta näkyy 1960-70- lukujen asuinrakennuksia.
- Vehreä luonnonmukainen rantaosuus

Hietaniemen hautausmaat

RKY, maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

- Korkea kivimuuri ja aluetta rajaava kulttuurikasvillisuus
- Merelle ja kaukomaisemaan näkyvät kirkolliset rakennukset
- Merellisyys

Seurasaari

RKY, maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

- Luonnontilaiset vehreät rannat
- Kulttuurikasvillisuus
- Silta maamerkinä – kulku saarelle
- Näkymät merelle eri suuntiin

Meilahden huvila-alue

RKY, maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

- Vehreät rannat, joiden seasta näkyy huvilarakennuksia
- Rannassa olevat hallinnolliset merkkirakennukset Tamminiemi, Kesäranta ja Mäntyniemi
- Näkymät merelle rantareitiltä ja alueen pihoilta
- Mäntyniemi omana arvoalueenaan, kokonaistaideteos

Taka-Töölön ranta-alue

Osa maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä: Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki, Taka-Töölön ranta-alueella sijaitsee kaksi RKY-alueita: Soutustadion ja Autokompania sekä arvoympäristöjä.

- luontainen suureksi kasvanut rantapuusto
- rantaviivan vaihtelu luonnontilaisesta rakennettuun
- rantapromenadi tai -käytävä veden äärellä
- laajat sisälahtipanoraamat merelle päin
- kalliot ja männyt

Mustasaari ja Seurasaarenselän pienemmät saaret

- Mustasaari: Merelle päin luonnontilaiset rannat, sisäsalmessa vanhasta huvila-asutuksesta kertova kulttuurikasvillisuus ja vanhat rakennukset
- Pienemmät saaret: luonnontilaisia kallioluotoja ja tai puustoisia saaria

Lehtisaari, Kuusisaari, Kaskisaari

- Luonnontilaiset metsäiset rannat, joiden seasta näkyy asuinrakennuksia.
- Siltojen yhdistämä saariketju
- Silloilta merelle avautuvat näkymät

Rajasaari, Humalluodot, Ourit

- Veneilyyn ja kalastukseen liittyviä toiminnallisia varikkomaisia alueita
- Rantojen kallioluodot ja rantametsiköt

LÄNSIVÄYLÄN YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUSALUE JA RANTOJEN OSA-ALUEET

■ Länsiväylän osayleiskaavan tarkastelualue.

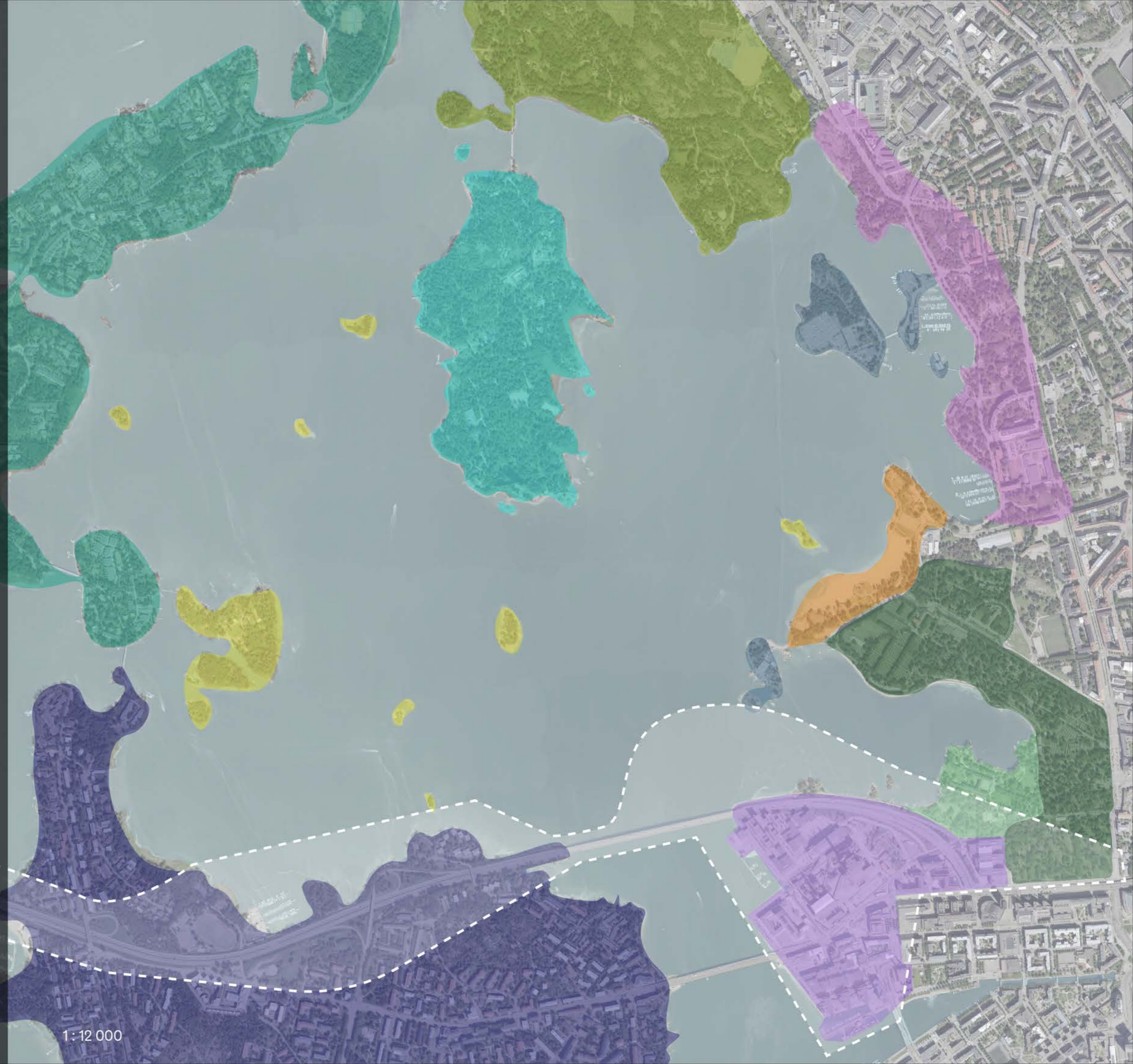
Seurasaarenselän rantojen osa-alueet

- Lauttasaaren pohjoisranta
- Salmisaari
- Lapinlahti
- Taka-Töölön ranta-alue
- Seurasaari
- Meilahden huvila-alue
- Lehtisaari, Kuusisaari, Kaskisaari
- Rajasaari, Humalluodot, Ourit
- Hietaneimen hautausmaat
- Hietaniemen uimaranta
- Mustasaari ja Seurasaarenselän pienemmät saaret

0 500 1000 m

1:12 000

4

LÄNSIVÄYLÄN YMPÄRISTÖN OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUSALUEEN MAISEMAKUVA

Vaikutusalue

Länsiväylän ympäristön osayleiskaavan maisemallisia vaikutusalueita ovat Seurasaarenselän rannat sekä Lauttasaaren salmen ympäristö. Seurasaarenselkä on avoin maisematila, jonka eteläreunalle osayleiskaavan mahdolliset maankäytön muutosalueet sijoittuvat, ja jonka ylitse muuttuvan maiseman vaikutukset ulottuvat merenlahden muille rannoille.

Sijoittuminen kaukomaisemaan ja Helsingin viherverkostoon

Seurasaarenselkä ja sen ranta-alueet ovat oleellinen osa Helsingin viheralueverkostoa. Ne muodostavat Länsipuiston vihersormen eteläosan ja viheryhteyden sisämaasta merelle. Viherverkostoa pitkin kulkee virkistysreitti ja yhteys Helsingin rantareitille. Vaikka Seurasaarenselän ranta-alueet eivät ole kokonaisuudessaan viheralueita, ne ovat puustoisia ja vehreitä. Kaukomaisemassa puuston lajit sekä kasvillisuuden välistä ja takaa pilkistävät rakennukset kertovat kunkin ranta-alueen luonteesta ja historiasta.

Kaukomaisemassa erottuvat tunnistettavat maamerkit auttavat hahmottamaan alueen sijaintia suhteessa ympäröiviin alueisiin. Esimerkiksi merenlahden halki kulkevan sähkölinjan muotoillut pylväävät erottuvat hyvin kaukomaisemassa ja niiden avulla on helppo paikallistaa Seurasaarenselän sijainti kaukaakin muilta alueilta katsoen. Vastaavasti valtakunnallisestikin tunnettu Stadionin torni sekä Meilahden sairaalarakennukset auttavat hahmottamaan tarkastelualueen suhdetta muuhun kaupunkiin.

Muita Seurasaarenselän kaukomaisemassa havaittavia maamerkkejä ovat esimerkiksi Pasilan uuden aseman korkeat rakennukset, Keilaniemen korkeat rakennusmassat sekä etelässä Lauttasaaren kirkon torni. Hietaniemessä ja Salmisaaressa maamerkkeinä kaukomaisemassa näkyvät Salmisaaren teollisuusalueen piiput, Hietaniemen kappelin torni sekä Porkkalankadun varren korkea toimitilarakennus.

Seurasaaren ja Meilahden huvila-alueen rannoilta on näkymä avomerelle, joskin kahden sillan alitse. Näkymä avomerelle on aikojen saatossa kaventunut esimerkiksi Salmisaaren teollisuusalueen rakentumisen myötä, mutta kaventuneenakin avomerinäkymä on tärkeä elementti Seurasaaren selän maisemassa.

08 Lauttasaaren pohjoisrannasta katsoen Länsiväylä, Salmisaari ja Lapinlahti. Länsiväylän pohjoispuolelle kehittynyt puusto maisemoi hyvin rantaan linjattua Länsiväylää. Lauttasaaren pohjoisrannalta on tällä hetkellä avoin näkymä Lapinlahdelle.

OSAYLEISKAAVAN VAIKUTUSALUEEN SIJOITTUMINEN KAUKOMAISEMAAN JA HELSINGIN VIHERVERKOSTOON

- Maisemakuvan tarkastelun laajuus
- Länsiväylän osayleiskaavan tarkastelualue
- Tunnistettava maamerkki kaukomaisemassa
 1. Lauttasaaren kirkon torni
 2. Salmisaaren voimaloiden piiput
 3. tornitalo, Porkkalankatu 18
 4. Hietaniemen uuden kappelin torni
 5. Meilahden sairaalarakennukset
 6. Stadionin torni
 7. Pasilan Tripla
 8. tornitalo, Accountor
 9. tornitalo, Kone
- Tärkeä näkymäakseli avomerelle
- Puusto yli 20m
- Avoin matala kasvillisuus
(lähde: HSY:n WMS-rajapinta - maanpeite)
- Länsipuiston vihersormi (VISTRA II)
- Keskuspuisto (VISTRA II)
- Länsipuiston olemassaoleva pääreitistö (VISTRA II)
- Päärantareitti (VISTRA II)
- Tavoitteellinen virkistysyhteys (VISTRA II)
- Vesireittiliikenne:
 - Taivallahti - Mustasaari
 - Ruoholahti - Pihlajasaari
 - Merisatamanranta - Pihlajasaari

1:40 000

09 Ourit-saarten ja Salmisaaren välinen merensalmi ja Salmisaaren nykyinen julkisivu merelle. Uudet toimistorakennukset rannassa sulautuvat hyvin massoitteeltaan ja materiaaleiltaan vanhaan teollisuusalueeseen.

Maisemarakenne, näkymät ja maamerkit

Lännessä ja etelässä Seurasaarenselkää rajaa saarten ketju: Kuusisaari, Lehtisaari, Kaskisaari ja Lauttasaari. Nykyisin ne yhdistyvät toisiinsa siltojen avulla. Tämän saariketjun edustalle sijoittuvat Mustasaari ja Hevossaari.

Idässä merenlahti rajautuu laajempaan niemeen, jolle sijoittuu Helsingin keskusta. Sen ranta-alueita rytmittävät kalliokumpareet, jotka rajaavat maisemaa kasvillisuuden kanssa ja sen lomasta. Keskelle merenlahtea työntyy Seurasaari, jonka keskiosa kohoaa kalliokumpareseläniteeksi. Merenlahdella on myös muita pienempiä saaria.

Salmisaari ja Länsiväylä tuovat merenlahdelle teollisuusmaiseman ja modernin liikenneväylän. Näiden lisäksi itärannalla erottuu maisematilaa rajaavia rakennusten julkisivuja: Meilahden uudet sairaalarakennukset ja Töölön rantaan sijoittuvien kerrostalojen julkisivut. Myös Hietaniemen hautausmaan korkea kivimuuri erottuu maisemaa rajaavana elementtinä merelle päin.

Näiden merenlahden avointa maisematilaa rajaavien elementtien lisäksi maisemakuvan kannalta tärkeitä ovat alueellisesti merkittävät maamerkit. Samoin kuin kaukomaisemassa erottuvat maamerkit, ne auttavat hahmottamaan alueen suhdetta ympäröiviin alueisiin. Maiseman solmukohtien tapaan myös ne rytmittävät maisemaa ja luovat sille paikallisia kiintopisteitä. Varsinkin Lapinlahden päärakennus ja sairaala-alueeseen liittyvä Venetsia rakennus ovat merkittäviä maamerkkejä Lapinlahden rantamaisemassa.

Saarten väliset sillat ovat paikkoja, joilta on mahdollisuus paikantaa oma sijainti suhteessa muuhun maisemaan. Saarten sisältä sillalle tultaessa maisema avautuu merenlahdelle ja kulkija orientoituu kaukomaisemaan ja monelta näistä avautuu tärkeitä näkymiä osayleiskaavan mahdollisille muutosalueille. Myös Ourit-saarten ja Salmisaaren välinen salmi on tärkeä solmukohta, joka linkittää Lapinlahden laajempaan merenlahteen, Seurasaarenselkään.

Edellä mainittujen näkymien lisäksi Seurasaaresta ja Meilahden huvila-alueelta avautuu näkymiä osayleiskaavan mahdollisille muutosalueille. Seurasaaren eteläkärjestä sekä Mustasaaresta

maisema muutosalueille avautuu melko läheltä, mikä lisää muutosten vaikutusta kyseisten alueiden maisemaan. Etenkin Seurasaarelle merelliset näkymät ovat merkittävä osa alueen luonnetta ja puistohistoriallista arvoa.

Mäntyniemessä rakennus ja piha-alueet muodostavat yhdessä kokonaistaideteoksen, joka on arkkitehtonisesti ja puutarhataiteellisesti merkittävä. Pääakennukselta ja sen terasseilta merelle avautuvat näkymät ovat oleellinen osa alueen luonnetta.

10 Ajallista kerrostumaa Lapinlahden rannoilla. Edessä Lapinlahden puiston rakennuksia ja taustalla Salmisaaren teollisuusalueen piiput sekä uudet toimistotalot. Kuvassa hahmottuu myös sähkölinjan erikoispylväiden merkitys maamerkinä.

Seurasaarenselän maiseman vaalittavat ominaispiirteet

- **Vehreä rantainen merenlahti**
- **Rantojen ja saarten kulttuuriympäristöt ja kulttuurikasvillisuus, jonka lomasta pilkistää alueen aikakaudesta kertovia rakennuksia**
- **Yhteys avomerelle**

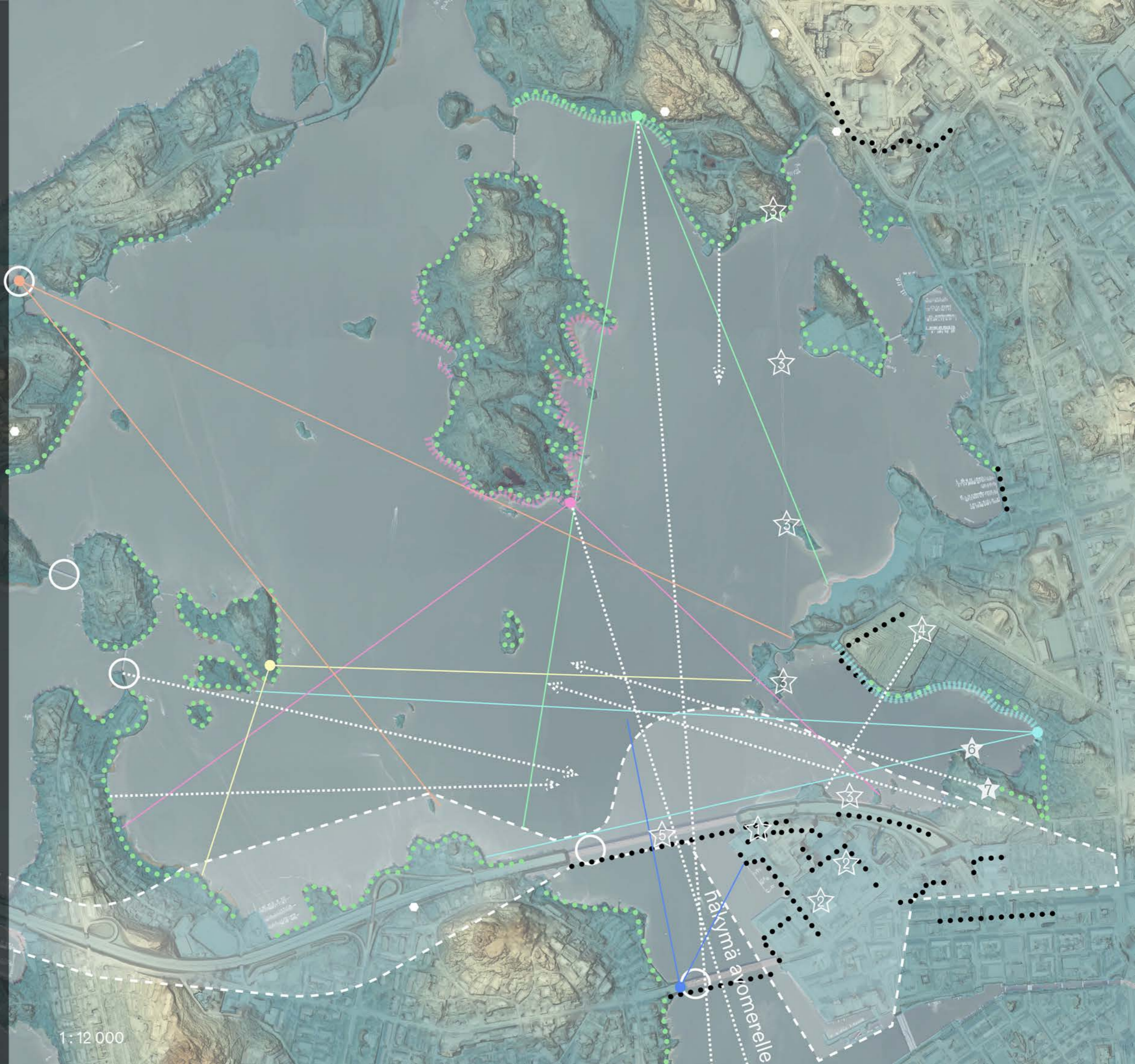
Seurasaarenselän rantojen vehreyden arvo korostuu, sillä Keilalahden länsiranta Espoossa on rakentunut voimakkaasti ja myös Helsingin rantoja otetaan monin paikoin rakentamisalueiksi. Jotta tämä ominaispiirre säilyy, täydennysrakentamisen ranta-alueille on tärkeää luoda uusi riittävän leveä sekä kasvillisuudeltaan monipuolinen ja runsas vihervyöhyke meren ja rakennusten väliin. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että uudet rakennusmassat eivät hallitse rantamaisemaa kasvillisuuden takaa liian korkeina tai yhtenäisenä muurimaisena julkisivuna.

Tarkastelualueen rantojen vehreys on monimuotoista: Useat kulttuuriympäristöt erottuvat kasvillisuutensa osalta luonnonrannoista. Mereltä päin katsoessa voi tunnistaa kunkin alueen historiaa ja rakentumisen aikakautta puuston lomasta pilkistävien rakennusten kautta. Näiden hienovaraisten kiintopisteiden asema maisemassa voi muuttua lähistölle tulevan uuden rakentamisen vuoksi.

Maisemakuvan arvotarkastelussa tunnistettiin maiseman tärkeäksi identiteettitekijäksi näkymä Seurasaarenselältä avomerelle. Salmisaaren teollisuusalueen laajentuminen ja lahden yli rakentuneet sillat ovat heikentäneet tätä avomeriyhteyttä, mutta visuaalinen yhteys on edelleen havaittavissa.

SEURASAARENSELÄN MAISEMAKUVAN ARVOTARKASTELU - maisemarakenne, näkymät ja maamerkit

- Länsväylän osayleiskaavan tarkastelualue
- ☆ Seurasaarenselän alueellisesti merkittävä maamerkki
 1. Salmisaaren toimistorakennukset
 2. Salmisaaren voimaloiden piiput
 3. voimalinja
 4. Hietaniemen uuden kappelin torni
 5. Lapinlahden silta
- ★ Paikallinen maamerkki / kiintopiste
 6. Venetsia-rakennus
 7. Lapinlahden sairaalan päärakennus
- Tärkeät osayleiskaavan tarkastelualueelle avautuvat kaukonäkymät Seurasaarenselällä
- ||||| Rantareitti, jolta avautuu näkymiä osayleiskaavan tarkastelualueelle
- Muinaisjäännös: hautapaikka
- Tärkeä näkymäakseli
- Maisemakuvan kannalta merkityksellinen silta
- Merkittävä maisemaa rajaava puuston reuna tai puurivi
- Muu merkittävä maisemaa rajaava elementti

1:12 000

näkö-avomerelle

11 Lauttasaaren luoteisosan itärannalta on näkymät Salmisaareen ja Lauttasaaren pohjoisrannalle. Lauttasaaren pohjoisrannan vihervyöhyke on suhteellisen kapea etenkin Länsiväylän edessä, mutta kasvillisuuden monikerroksellisuus ja ruovikkorannat antavat rannasta mereltä katsoen hyvin vehreän ja luonnonmukaisen vaikutelman.

12 Lauttasaaren silta on paikallinen sisäänvalo Helsingin keskustaan. Salmisaarella sisäänvaloa hallitsevat Salmisaaren teollisuusalueen rakennukset ja piiput. Mahdollisen täydennysrakentamisen vaikutus näkymään riippuu siitä, kuinka pitkälle meritäytöt ulotetaan, ja kuinka korkea rakennetaan.

13 Lauttasaaren koillisosassa sijaitsevan Kotkavuoren kalliolta avautuu näkymä Salmisaareen ja Hietaniemen hautausmaalle. Vihreän rannan takana näkyy kaupungin silhuetti, jota rytmittävät kirkkojen tornit. Nykyisin taustalla siintävät myös Kalasataman uudet tornitalot. Täydennysrakentamisen ja meritäyttäjien laajuudesta riippuen näkymä Lapinlahden pohjukan rantaan peittyisiosittain tai kokonaan.

14 Lauttasaaren ja Kaskisaaren väliseltä sillalta avautuu näkymä Salmisaareen. Kuva havainnollistaa hyvin sitä, kuinka etualan toimistorakennuksista huolimatta Salmisaaren piiput ovat hallitsevia maisemassa. Uusien rakennusten massoittelu ja materiaalien avulla on onnistuttu säilyttämään maiseman merkittävät ominaispiirteet.

15 Lehtisaaren ja Kuusisaaren väliseltä sillalta näkyy Salmisaari osittain Porsas -saaren takaa. Vaikka maisema muuttuisi täydennysrakentamisen myötä, on muutosalue kaukana ja muutos siksi melko pieni.

16 Länsiväylä on läntinen sisäänvaloväylä Helsinkiin. Salmisaaren mahdollinen täydennysrakentaminen tulisi vaikuttamaan sisäänvalomaisemaan.

17 Meilahden sairaala-alueen edustan rantakalliolta avautuu näkymä merenlahdelle ja Lauttasaaren pohjoisrantaan. Mahdolliset muutosalueet ovat kaukana. Meilahden huvila-alueen takaa pilkistävät Lauttasaaren Lauttasaarentien 2000-luvulla rakennetut valkeat asuinrakennukset.

18 Seurasaarentien varrelta avautuu näkymä Salmisaareen ja siltojen ali avomerelle. Salmisaaren mahdollinen täydennysrakentaminen näkyisi tässä maisemassa, mutta muutosalue on melko kaukana.

19 Seurasaaren länsirantaa etelään kuljettaessa avautuu näkymä myös Salmisaareen ja Hietaniemen uimarannalle.

20 Seurasaaren eteläkärki ulottuu lähelle mahdollisia muutosalueita. Muutokset maisemassa olisivat laajimmissa skenaarioissa Seurasaaren kannalta merkittävät.

21 Seurasaaren länsirannalta avautuu näkymä Lauttasaareen. Lauttasaaren pohjoisrannan rakentaminen vaikuttaisi maiseman vehreään yleisilmeeseen.

22 Seurasaaren sillan juuresta katsoen osayleiskaavan mahdolliset muutosalueet peittyvät osittain Seurasaaren taakse.

Vaikuttavuustarkastelu

23 Näkymä Lapinlahden puistosta merelle. Näkymät Lapinlahden päärakennukselta ja Lippukalliolta merelle ovat puiston vaalittavia ominaispiirteitä ja osa puistosommitelmaa. On tärkeää säilyttää näkymä avoimena mahdollisimman laajasti. Näkymän laajaa vaikutelmaa lisää Ourit saarten ketjumaisuus, jolloin niiden ohitse ja välistä näkyy laajempi merenselkä.

Osayleiskaavan skenaarioissa esitetyt maankäytön muutosalueet ovat maisemavaikutuksiltaan eri tasoisia riippuen vaikutusalueen herkkyydestä ja sijainnista sekä tulevasta rakentamisen volyymistä. Maisemakuvan tarkastelualueella sijaitsee paljon inventoinneissa tunnistettuja arvoalueita, joiden ominaispiirteisiin kuuluvat vahvasti merellisyys ja näkymät merelle. Näihin alueisiin muutokset vaikuttavat erityisen voimakkaasti. Merinäköalan muutoksen merkitys kasvaa myös mitä lähempänä muutosaluetta alue sijaitsee.

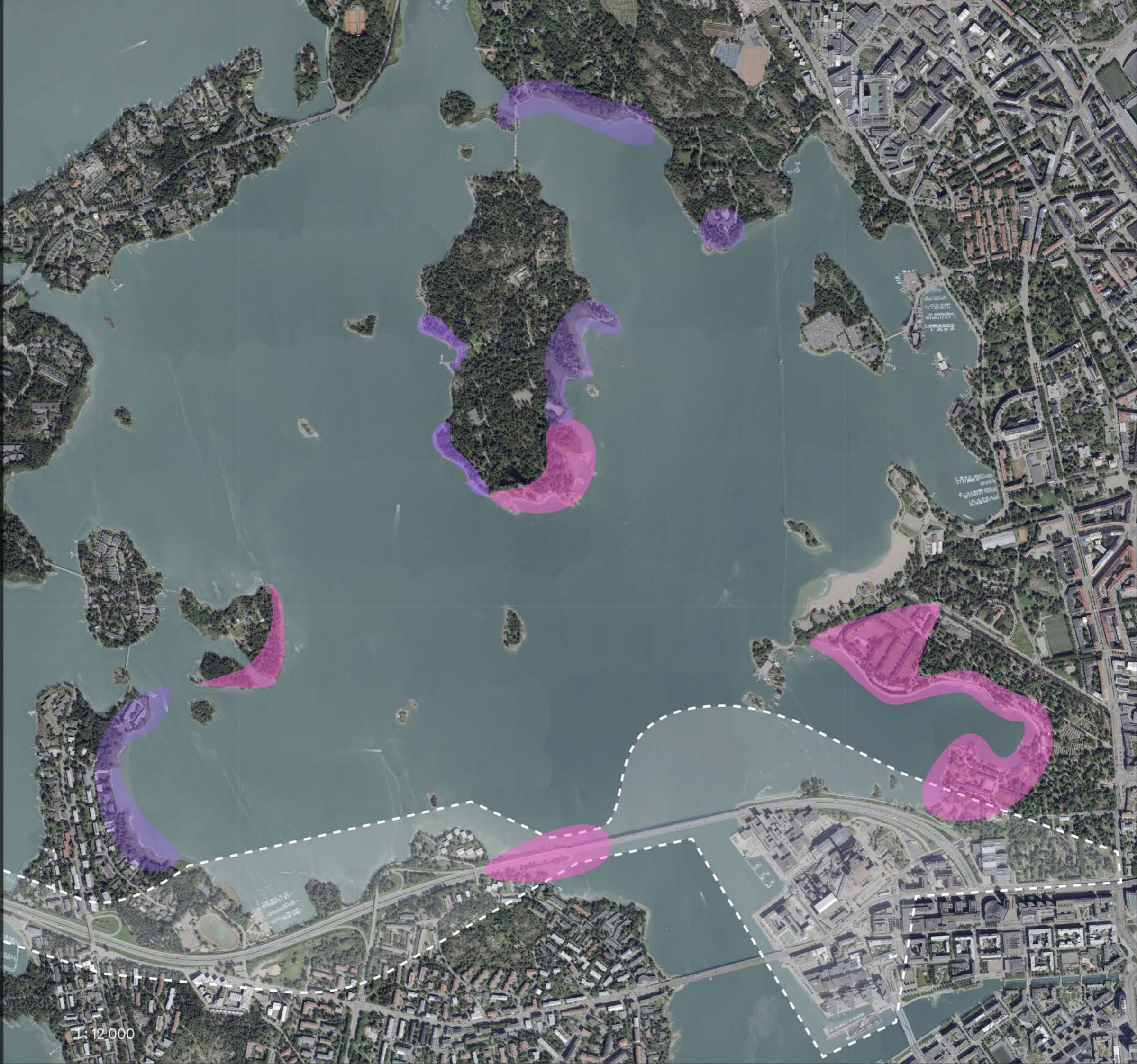
24 Näkymä Seurasaarenselältä Mäntyniemen suunnasta etelään (3D-mallista). Salmisaaren osalta laajimmassa skenaariossa 2 rakentamista sijoittuisi suunnilleen viivalla osoitetulle alueelle. Vaikutus maisemaan riippuu rakentamisen volyymistä ja meritäyttöjen laajuudesta.

MAHDOLLISEN TÄYDENNYSRAKENTAMISEN VAIKUTUKSET SEURASAARENSELÄN MAISEMAKUVAAN

■ Länsiväylän osayleiskaavan tarkastelualue

● Alueet, joilta avautuville maisemille täydennysrakentamisen muutokset erityisesti laajimmassa skenaarioissa ovat merkittävät

● Alueet, joista avautuvia näkymiä täydennysrakentaminen muuttaa, skenaariosta riippuen

5 LAPINLAHDEN YMPÄRISTÖ

Lapinlahti on kulttuuriympäristönä erityislaatuinen, sen rannalle sijoittuu kolme valtakunnallisesti merkittävää kulttuuriympäristöä: Lapinlahden sairaala-alue ja puisto, Hietaniemen hautausmaa sekä Salmisaaren teollisuusalue. Lapinlahden puisto ja Hietaniemen hautausmaa muodostavat vehreän kokonaisuuden merenlahdelle. Kasvillisuuden lomasta esiin tulevat historialliset rakennukset rytmittävät näiden alueiden rantamaiseman kauniiksi kokonaisuudeksi.

Lapinlahden lähialueen maastonmuodosta erottuvat Lapinlahden ja Hietaniemen hautausmaan korkeat alueet, joiden välissä, Lapinlahden pohjukassa, on alava ranta-alue. Lauttasaaren puolella maisemasta erottuu korkea kallion lakialue, Kotkavuori. Ouritsaaret kurottuvat kohti Salmisaarta ja sulkevat Lapinlahden merialuetta omaksi puoliavoimeksi maisematilakseen.

Hietaniemen hautausmaalla korkea maastonmuoto on osittain rakennettu: Hautausmaan rakentamisen yhteydessä kalliota louhittiin ja maata korotettiin korkean kivimuurin avulla. Vaiheittain niemelle laajentunut hautausmaa hahmottuu ympäristöön vanhan kulttuurikasvillisuuden, kivimuurin ja maisemassa erottuvan kappelin tornin avulla.

Lapinlahden sairaalan päärakennus on sijoitettu taidokkaasti kahden kalliokumpareen väliin suojaan, mutta silti niin, että sieltä avautuu näkymä merelle. Vaikka puisto on pienentynyt alkuperäisestä laajuudestaan, se on edelleen kokonaisuutena erityisen arvokas niin rakennustaiteellisesta, historiallisesta, kaupunkikuvallisesta, virkistyksestä kuin maisemallisestakin näkökulmasta sekä kasvillisuutensa osalta.

Alueen merellinen maisemakuva koostuu Helsingin historiallisten arvoalueiden julkisivuista merelle päin. Ne kertovat alueen kehityksestä ja historiasta. Nämä arvot todentuvat alueelta ja alueelle avautuvien näkymien avulla. Erityisen merkittäviä näkymiä ovat Lapinlahden päärakennukselta (A) ja Lapinlahden puiston Lippukalliolta (B) merelle avautuvat näkymät. Molemmat näkymät ovat oleellinen osa puiston sommitelmaa ja luonnetta, ja ne on myös kaavassa merkitty säilytettäväksi. Näkymä päärakennukselta merelle on nykyisin osittain umpeutunut rantaan kasvaneen puuston vuoksi. Myös näkymä Seurasaaren eteläkärjestä (C) täydennysrakentamisalueelle on merkittävä. Hietaniemen hautausmaan kappelilta (D) johtaa puukujanne kohti merta ja Salmisaarta. Vaikka kujanteelta merelle avautuvan näkymän

pääteaiheena ei ole merenlahden takainen maisema, vaikuttavat Salmisaareissa tapahtuvat muutokset kujanteelta avautuviin näkymiin.

Lähialueen tarkastelussa Länsiväylä hallitsee vahvana maisemaa, mikä kertoo oman aikansa arvomaailmasta ja liikennemuotojen kehityksestä. Länneestä Helsinkiin saavuttaessa Länsiväylä (E) on sisääntuloportti Helsinkiin ja Lapinlahdensillalta avautuu nykyään hienosti näkymä myös Lapinlahden puistoon ja Hietaniemen hautausmaan rannoille. Lauttasaaren sillalta avautuva näkymä Salmisaareen on myös yksi paikallinen sisääntulonäkymä.

Alueen arvojen ja historian hahmotukseen vaikuttavat suuresti alueen sisäiset paikallisesti merkittävät maamerkit. Kulttuurikasvillisuuden lisäksi Lapinlahden sairaalan päärakennus, Venetsia rakennus ja Hietaniemen hautausmaan kappelin torni auttavat historiallisten alueiden tunnistamista. Salmisaaren teollisuusalue ja siihen liittyvät uudet toimistorakennukset muodostavat porttiaiheen Länsiväylälle.

25 Näkymä Lapinlahden pohjukasta Seurasaarenselälle päin

26 Näkymä Lapinlahden puiston kalliolta Salmisaareen päin

LAPINLAHDEN LÄHIALUEEN MAISEMA

- näkymät ja maamerkit

 Länsiväylän osayleiskaavan tarkastelualue

 Paikallinen maamerkki / kiintopiste

1. Lapinlahden sairaalan päärakennus
2. Venetsia-rakennus
3. Hietaniemen uusi kappeli / torni
4. Salmisaaren voimalan piiput
5. voimalinja
6. Salmisaaren toimistokorttelit
7. lippukallio

 Rantaosuus, jolta avautuu näkymiä maankäytön muutosalueille

 A Tärkeä näkymä

 A Tärkeä näkymäakseli

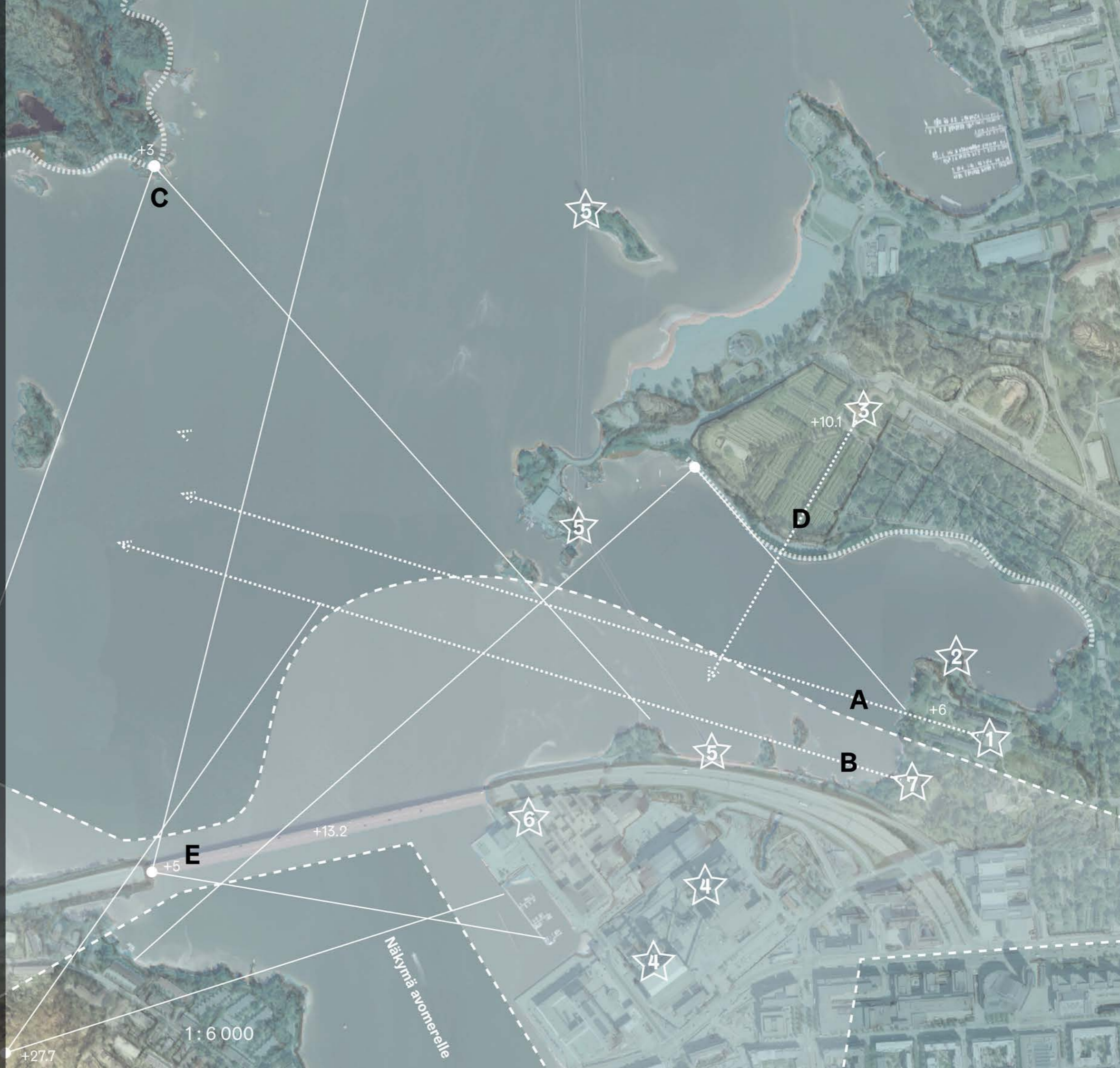

0

500m

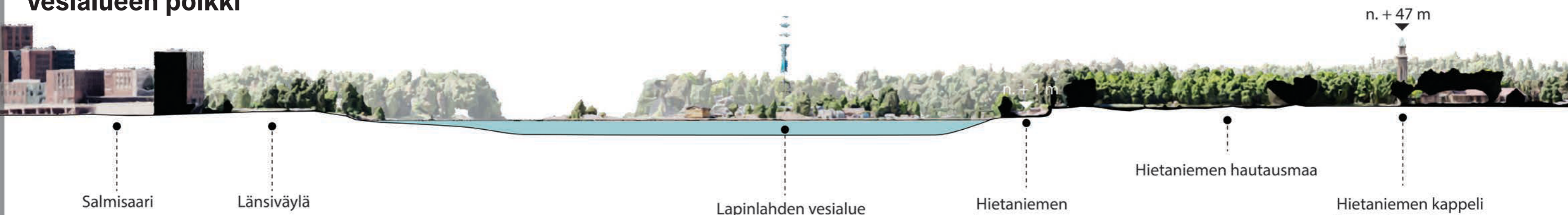
1:6 000

Näkymä avomerelle

Leikkaus Lapinlahden vesialueen poikki

120 m
100 m
80 m
60 m
40 m
20 m
0 m
-20 m

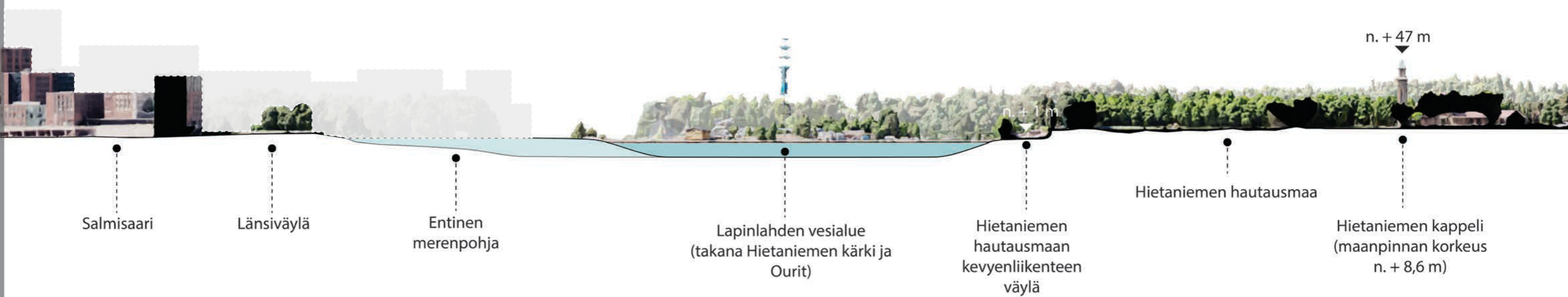

28 Hautausmaan kappelilta merelle suuntautuva kujanne. Kujanteen pääteaiheena on muistomerkki ja sulkevaa kasvillisuutta. Pääteaiheen sivusta näkyvät Salmisaaren nykyiset rakennukset.

27 Poikkileikkaus nykytilasta. Leikkaus on otettu Hietaniemen kappelin puukujanteen suuntaisesti kohti Salmisaarta.

Leikkaus Lapinlahden vesialueen poikki skenaarion 2 mukaisessa tilanteessa

120 m
100 m
80 m
60 m
40 m
20 m
0 m
-20 m

29 Poikkileikkaukseen tutkittu Salmisaaren muutosalueen laajuutta skenaario 2 mukaan ja sitä, kuinka paljon rakentaminen laajimmillaan sulkisi merenlahtea Lapinlahdella. Rakennusmassojen hahmo kuvassa viitellinen.

30 3D-malliin tehty tutkielma maatäyttöjen vaikutuksista laajimmillaan (skenaario 2) Lapinlahden sairaalan päärakennukselta merelle avautuvaan näkymään.

Lapinlahden lähialueen voimassa oleva asemakaavoitus

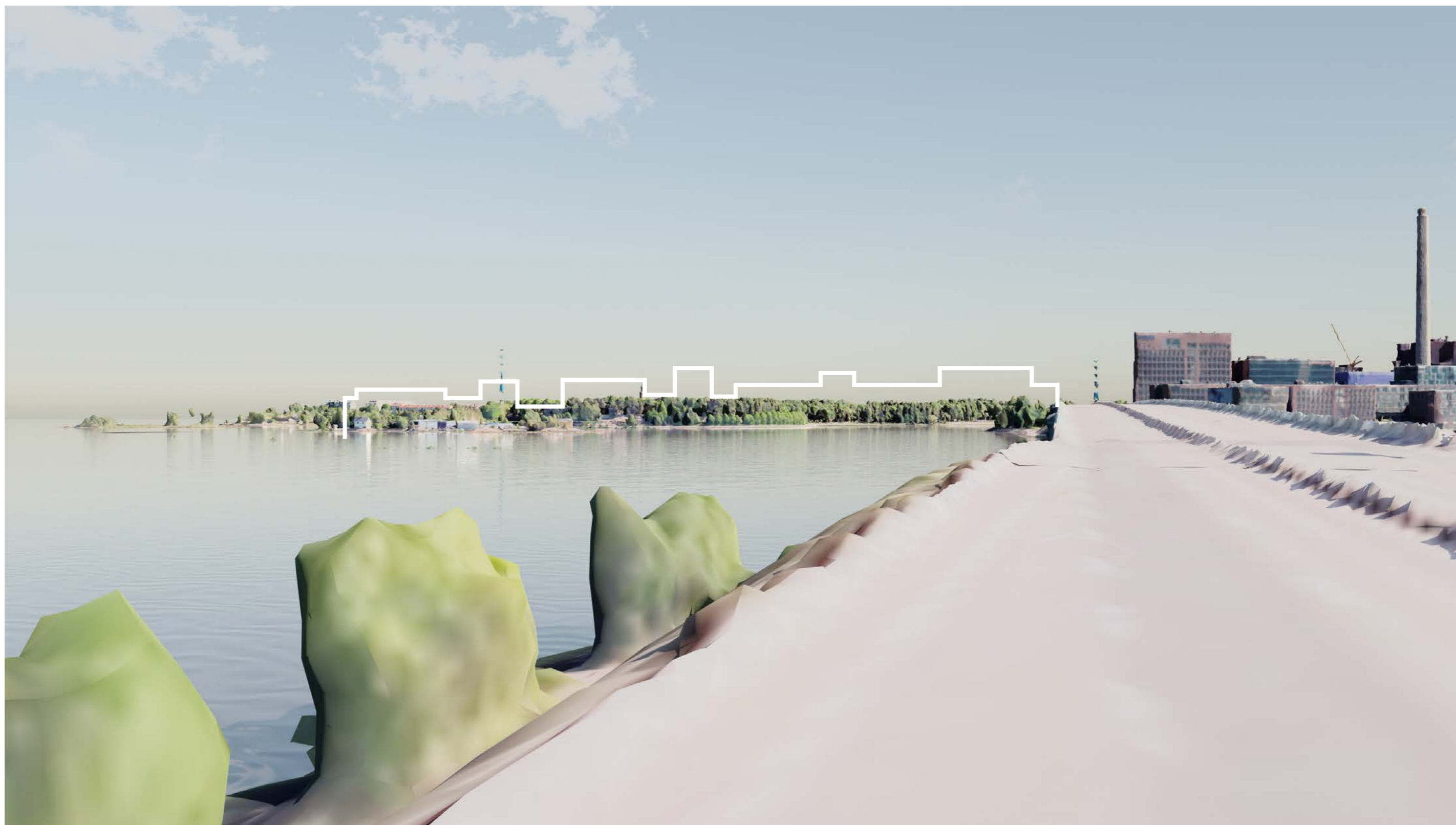
Hietaniemen hautausmaan asemakaava on peräisin vuodelta 1930. Salmisaassa ja Lapinlahden sairaala-alueelle on laadittu uudemmat asemakaavat. Salmisaassa on vuoden 2005 asemakaava ja Lapinlahden sairaala-alueelle laadittiin vuonna 2012 voimaan tullut asemakaava.

Lapinlahden sairaala-alueen kaavan tavoitteena oli luoda edellytykset historiallisesti arvokkaiden rakennusten tulevalle käytölle siten, että alueen kulttuurihistorialliset ja rakennustaiteelliset arvo säilyvät. Myös sairaalapuisto suojeltiin kaavalla. Alla kirjattu lainaus kaavaselostuksen kappaleesta ”Muut suunnitelmat ja päätökset” sivulta 6, jossa on hyvin kirjattu puiston suunnittelun perusteita Länsiväylän ympäristön OYK työtä ajatellen:

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi 18.11.2004 puiston suojelutavoitteet ja jatkosuunnittelun periaatteet, joiden mukaan kaikissa alueelle kohdistuvissa hankkeissa tulee ottaa huomioon puistoalueen kulttuurihistorialliset, virkistykelliset, kaupunkikuvalliset ja maisemalliset arvot sekä kasvillisuusarvot, tavoitteena niiden säilyttäminen ja vahvistaminen. Puistoalue tulee pyrkiä suojelemaan kokonaisuutena ja kehittää osa-alueita niiden erityisluonteen mukaisesti. Maisematiloja, maastonmuotoja, kasvillisuutta ja rakenteita tulee vaalia ja tarpeen mukaan kunnostaa puiston kaikissa osissa.

31 Näkymä Lauttasaaren Kotkavuorelta kohti Lapinlahtea ja Seurasaarenselän itärantaa. Vihreän rannan takaa näkyvät rakennusten katot ja kaupungin silhuetti. Uusia korkeita ja maisemassa erottuvia rakennuksia ovat Meilahden lastensairaala ja Kalasataman tornitalot.

32 Skenaarion 2 mahdollistaman muutosalueen laajuustutkielma. Uusi rakentaminen voi muodostaa vastinparin Salmisaaren nykyisille rakennuksille, mutta se peittäisi avoimen näkymän Lapinlahdelle ja Hietaniemeen. Täydennysrakentamisen laajuutta suunniteltaessa on syytä pohtia, mitä historiallisesta maisemasta menetetään uuden ajallisen kerrostuman myötä. Näkymä Lapinlahden sillan länsipäässä, missä penger vaihtuu sillaksi.

6

VIHERRAKENTEEN ARVOTARKASTELU

Osayleiskaavan tarkastelualueeseen liittyvä viherrakenne ja virkistysyhteydet

Helsingin läntisin vihersormi, Länsipuisto, jakautuu eteläosassaan Seurasaarenselän molemmiin puolin kulkevaksi viheralueiden ketjuksi. Tähän läntiseen vihersormeen kuuluvat myös Seurasaari ja muut pienemmät saaret Seurasaarenselällä. Yhteyksiä laajempaan viherverkostoon on esitetty kartassa sivulla 13.

Länsipuisto päättyy Seurasaarenselän itärannalla Lapinlahteen. Virkistysyhteys ei nykytilanteessa jatku suoraan Salmisaaren puolelta Lauttasaaren pohjoisrannalle, sillä Lapinlahden sillalla ei ole jalankulun tai pyöräilyn yhteyttä. Merenlahden länsirannalla, Kuusisaaressa ja Lehtisaaressa, sekä Lauttasaaressa virkistysreitti on yhtenäinen, mutta kulkee osittain saarten sisällä. Reitin merellisyys ja merinäkömät avautuvat saaria yhdistäviltä silloilta, jotka rytmittävät reittiä ja auttavat hahmottamaan omaa sijaintia suhteessa maisemaan.

Seurasaarenselän rantojen viheralueet ovat monipuolisia niin luonteeltaan kuin ajallisilta kerrostumiltaan. Meren läheisyys vaikuttaa suuresti alueiden luonteeseen.

Lauttasaaren sisäiset viheralueet linkittyvät toisiinsa kapeiden puistoalueiden ja vehreiden katutilojen avulla. Viheralueiden selkärankana toimivat lounais-koillisen suuntainen Pajalahdenpuisto sekä Lahnalahdenpuiston akseli, joka jatkuu Merikylpylänpuistosta lähes Länsiväylälle saakka. Koko Lauttasaaren kiertävä rantareitti on tärkeä virkistysreitti. Saaren eteläkärjessä sekä Länsiulapanniemellä alueiden omaleimaisuutta lisäävät perinteikkäät kesämaja-alueet. Lauttasaaren viheralueilla on kerrostumia pitkälle historiaan; rannoilta esimerkiksi löytyy vanhoja 1800-luvun puolustusrakenteita ja Lauttasaaren kartanon alkuperäisestä pihasta on vielä pieni osa jäljellä.

Nykytilanteessa Länsiväylä toimii erottavana elementtinä saaren viheryhteyksille. Länsiväylän pohjoispuolella sijaitsee mm. Lauttasaaren urheilupuisto, jonne kulku tapahtuu Länsiväylän alitse tunnelissa. Väylän pohjoispuolelle jäävät myös pohjoisrannan viheralueet ja virkistysreitti, jota pitkin pääseen Kaskisaaren ja Lehtisaaren suuntaan. Varsinkin Lauttasaaren eteläosan sekä

koivusaaren tuleva asuinrakentaminen ja kasvava asukasmäärä tekevät olemassa olevista viheralueista entistäkin tärkeämpiä. Selkeä kehitystarve viheryhteyksissä on länsipuiston vihersormen jatkaminen Länsiväylän yli Lauttasaareen.

Kaikissa osayleiskaavan skenaarioissa jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä parantaa Salmisaaren rantaan ja Länsiväylän pohjoispuolelle linjattu uusi rantareitti ja skenaarioissa 2 ja 3 Ourit-saarten silta. Skenaariosta riippuen on mahdollista täydentää rannan viheryhteyttä laajemminkin; Esimerkiksi Salmisaaressa rannan uusi viheralue sekä Lapinlahden sillan kävely- ja pyöräily-yhteys mahdollistaisivat Lauttasaaren viheralueiden linkittämisen Seurasaarenselän itärannan viheralueisiin. Skenaariot 2 ja 3 mahdollistaisivat myös aikojen saatossa huomattavasti pienentyneen Lapinlahden sairaalan puiston laajentamisen nykyisestäään. Skenaarioissa 0+ ja 1 esitetty satamatunnelin linjaus puolestaan lohkaisi Lapinlahden sairaalapuistosta palan pois.

Lauttasaaressa tulee jatkosuunnittelussa huomioida täydennysrakentamisen sisäiset viheryhteydet rantareitiltä Länsiväylän yli kohti etelää. Näin voidaan tukea Lauttasaarelle ominaista vehreyttä ja taata viherverkoston saavutettavuus myös uusilla rakentamisalueilla. Kasvavan käyttöpaineen vuoksi Lauttasaaressa tulee panostaa myös uusiin viheralueisiin kaupunkirakenteen sisällä. Riittävät viheralueet ja esimerkiksi luonnonmukaiset hulevesiratkaisut auttavat myös sopeutumaan ilmastonmuutoksen mukanaan tuomiin sään ääri-ilmiöihin.

Nykyisin Seurasaarenselällä kulkee vesireittiyhteys Taivallahdesta Mustasaareen, Helsingin seurakuntayhtymän hallinnoimalle virkistysalueelle. Kyseinen reitti osuu vahvasti osayleiskaavan maisemalliselle vaikutusalueelle. Toinen nykyinen vesiliikenteenyhteys kulkee Ruoholahden kanavan ja Pihlajasaaren välillä.

Viherrakenteen vaalittavat ominaispiirteet

- Merellisyys
- Rannan yhtenäinen viheralueketju
- Helsingin läntisen vihersormen eteläisin osa - yhteys merelle
- Seurasaarenselän rantojen viheralueiden linkittyminen Lauttasaaren viheralueverkostoon
- Viher- ja virkistysalueiden monipuolisuus ja historialliset kerrostumat
- Rantareitit
- Luontoarvot ja ekologiset yhteydet

Seurasaarenselän ympäristön viheralueet ovat voimakkaasti linkittyneet mereen näkymien, tuoksujen ja äänimaailman kautta. Tarkastelualueen viheralueet ovat merkittävä yhtenäinen ketju, joka linkittää läntisen vihersormen avomereen. Juuri meren läheisyys tekee niistä vetovoimaisia ja lisää niiden virkistysarvoa.

Tulevaisuudessakin on tärkeä säilyttää viheralueiden monipuolisuus. Erityinen arvo on alueen lukuisilla kulttuuriympäristöillä, jotka viestivät alueen historiasta. Lehtisaaren ja Lauttasaaren luonnonmukaiset metsä- ja ranta-alueet taas tarjoavat tärkeitä kaupungin sisäisiä luontokokemuksia.

Viherketjun katkeamattomuus ja alueen puustoisuus turvaavat alueen ekologisia yhteyksiä ja mahdollistavat laajiston liikkumisen rannikon ja sisämaan välillä. Merenrannat ovat linnustolle tärkeitä pesimis- ja elinalueita. Niillä on oma merkittävä itseisarvonsa, mutta ne ovat myös tärkeä osa kaupunkilaisten luontosuhteen mahdollistamista.

VIHERRAKENTEEN ARVOTARKASTELU

— Länsiväylän osayleiskaavan tarkastelualue

■ asemakaavoitettu viheralue

reitistö:

●●●●● Länsipuiston olemassaoleva
pääreitistö

●●●●● Länsipuiston vihersormen
tavoitteellinen pääreitti (VISTRA)

●●●●● rantareitti (nykytila)

— vesireittiliikenne: Taivallahti -
Mustasaari, Ruoholahti - Pihlajasaari

■ Hietaniemen hautausmaat + Lapinlahden
sairaalapuisto + Hietaniemen uimaranta

■ Seurasaari

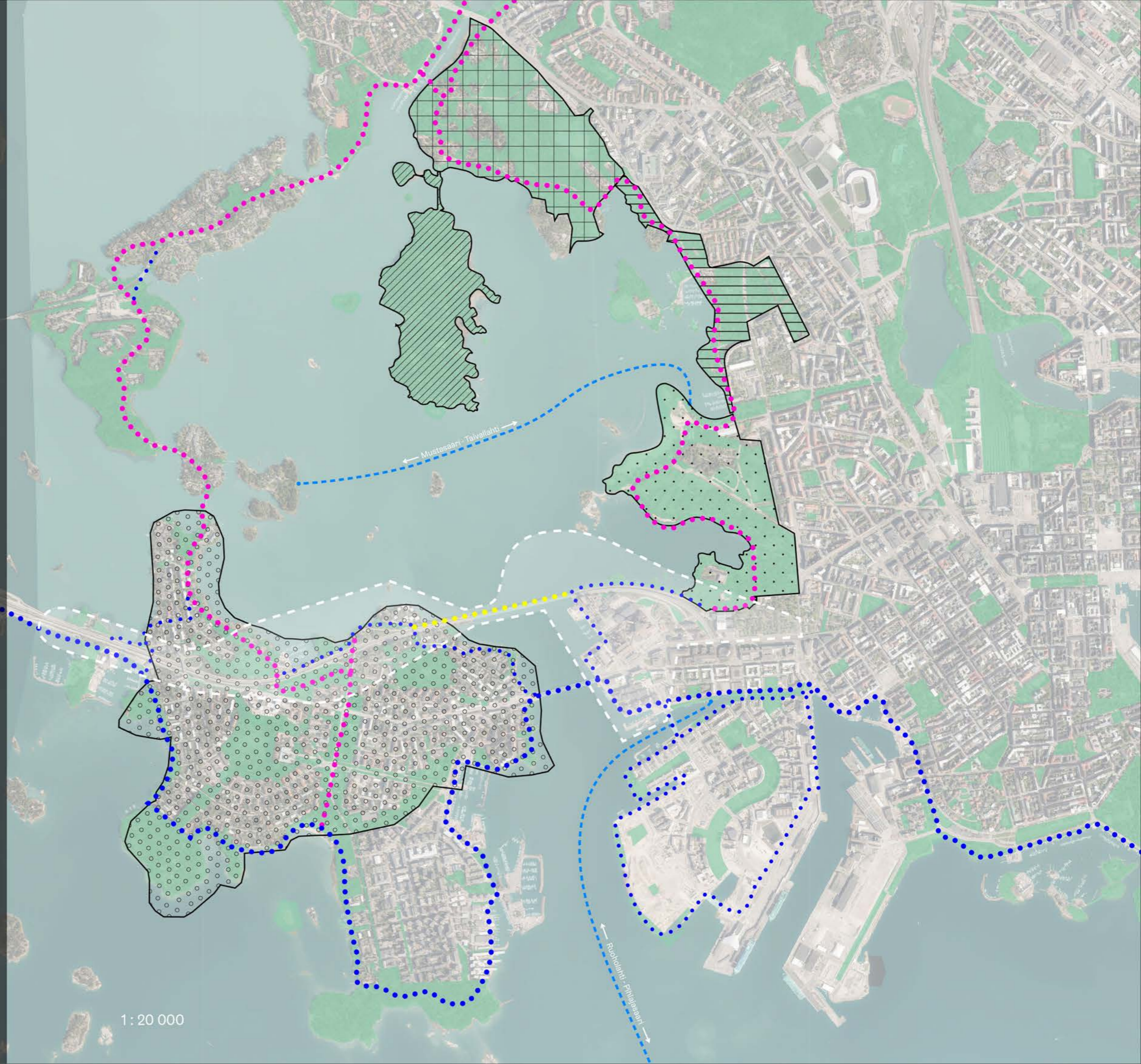
■ Meilahden huvila-alue

■ Töölön rantapuistot: Sibeliuspuisto...
+ Meilahden rantakalliot

■ Lauttasaaren maakunnallisesti arvokkaaseen
kulttuuriympäristöön sisältyvät viheralueet

0 1500m

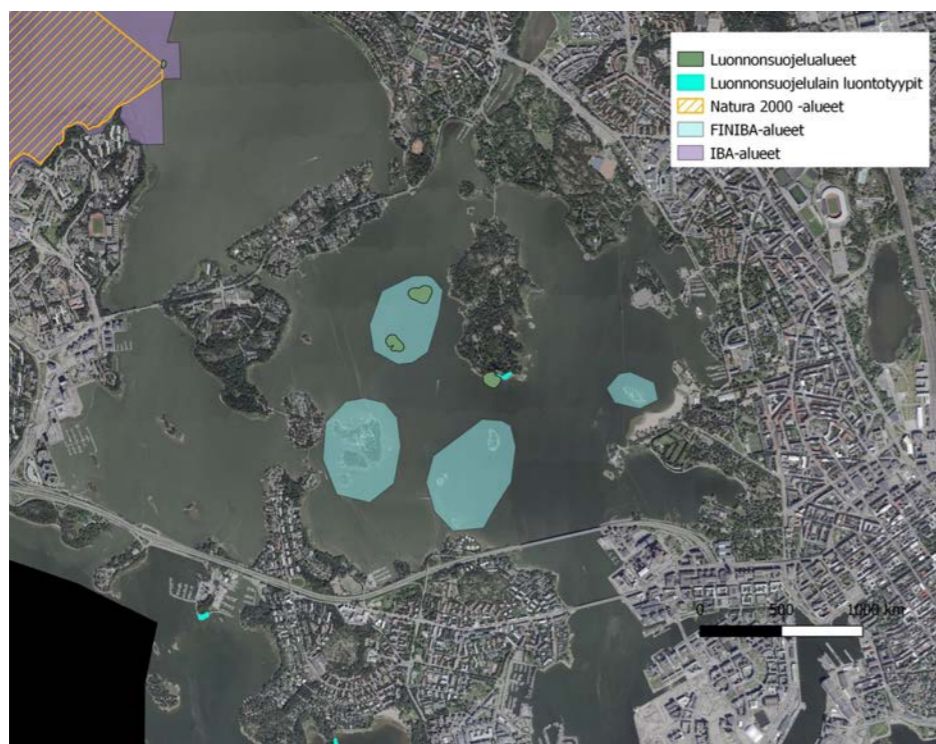
1:20 000

Luontoarvot ja ekologiset yhteydet

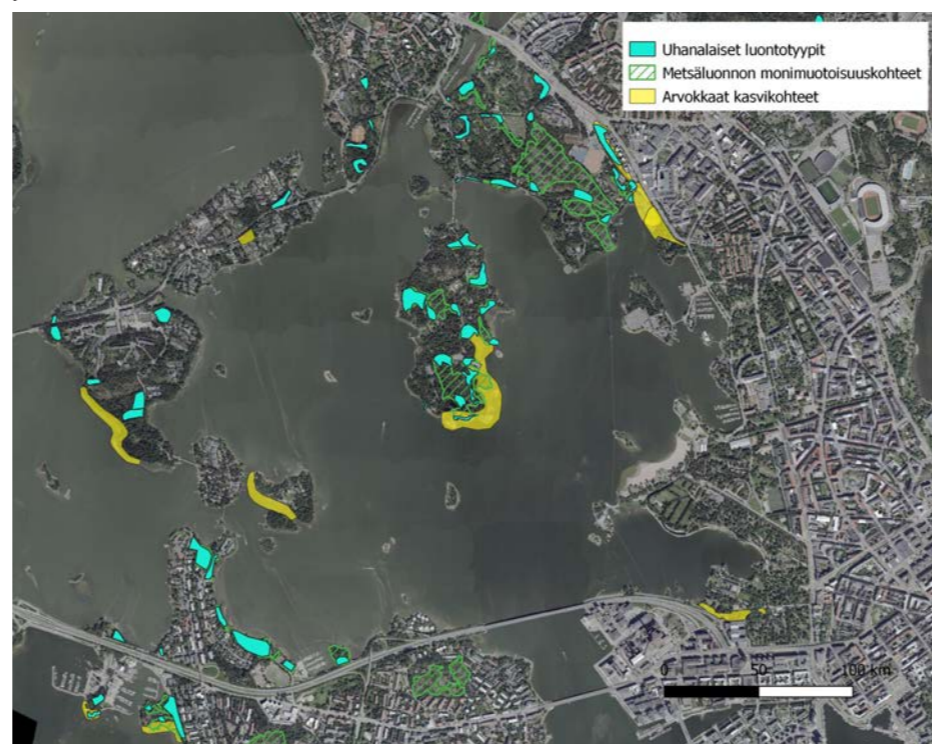
Seurasaarenselän alueella on luonnonsuojelualueita ja paljon erilaisia luontokohteita. Aivan tarkastelualueen läheisyydessä, Laajalahdella sijaitsee Natura 2000 kohde, Laajalahden lintuvesi. Alueen luontoarvot ja -kohteet liittyvät suurelta osin rantalehtoihin ja linnustoalueisiin. Sen lisäksi alueella on liito-oravan ydin- ja elinalueita sekä lepakkoalueita. Arvokkaat kasvikohteetkin liittyvät pääosin rantoihin, matalikkoihin ja lehtoihin. Näiden lisäksi Lapinlahden puiston etelälaidalla on arvokas kasvikohte, jossa esiintyy pääasiassa mukulakirveliä, joka on Helsingissä erittäin uhanalainen vanha kulttuurikasvi. Tarkastelualueen rannoilla on vedenalaisia arvokkaita luontokohteita, joiden rajauksia tullaan päivittämään vuoden 2022 aikana. (tiedot kaupungin luontotietojärjestelmästä)

Suojelukohteet

33 Tarkastelualueen lähistöllä sijaitsee Natura 2000-alue, Laajalahden lintuvesi, joka on myös arvokas IBA kriteerin mukainen lintualue. Seurasaarenselän saarilla on FINIBA hankkeessa tunnistettuja arvokkaita lintualueita. Variskarille (luonnontilainen ja kasvillisuudeltaan monipuolinen kari), Morsianluodolle (arvokas lintujen pesimäluoto) ja Seurasaaren eteläpuolelle (linnustollisesti arvokkaat luodot) sijoittuu alueen luonnonsuojelualueet. Seurasaaren eteläkärjessä on lisäksi luonnonsuojelulain nojalla suojeltu luontotyyppi, merenrantaniitty.

Uhanalaiset luontotyypit ja arvokkaat luonto- ja monimuotoisuuskohteet

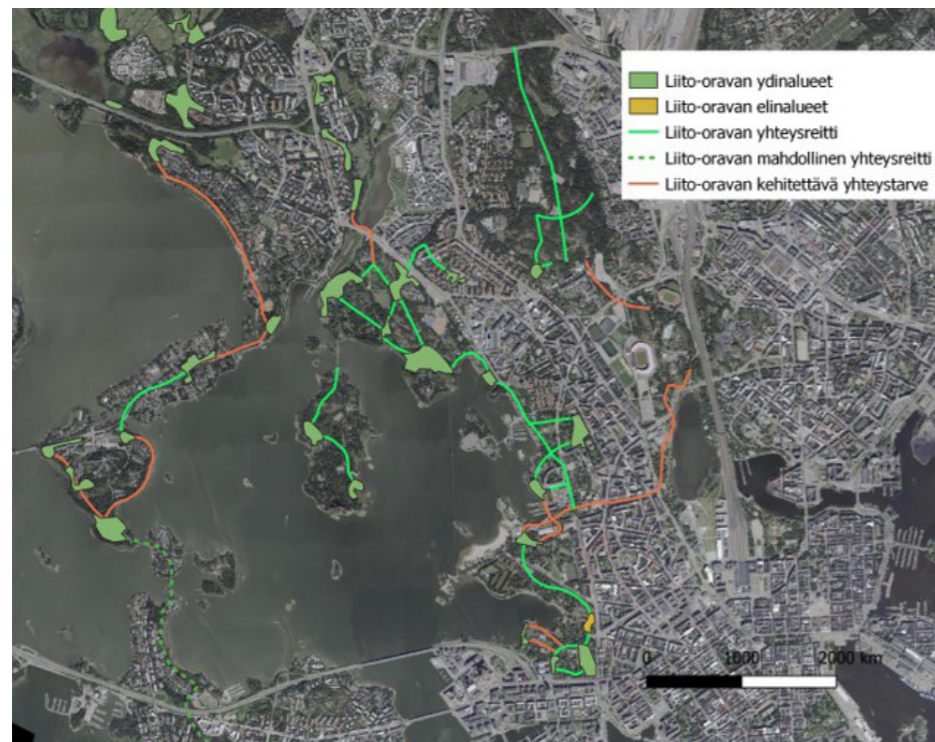
34 Kartassa on merkitty turkoosilla uhanalaiset luontotyypit, jotka ovat pääasiassa lehtokuvioita (rantalehto ja tervaleppälehto). Metsäluonnon monimuotoisuuskohteet sijaitsevat Lauttasaaren pohjoisosissa (rantalehtoa ja kalliometsää), Seurasaaressa (kalliometsää, runsaslahopuustoista kangasmetsää ja rehevää korpea) sekä Meilahdessa (runsaslahopuustoista kangasmetsää ja kalliometsää, ml rehevää lehtoa ja jalopuumetsikköä). Keltaisella värillä on merkitty arvokkaat kasvikohteet, jotka ovat lehtoja, rantoja ja matalikkoja.

Lepakko- ja lintukohteet

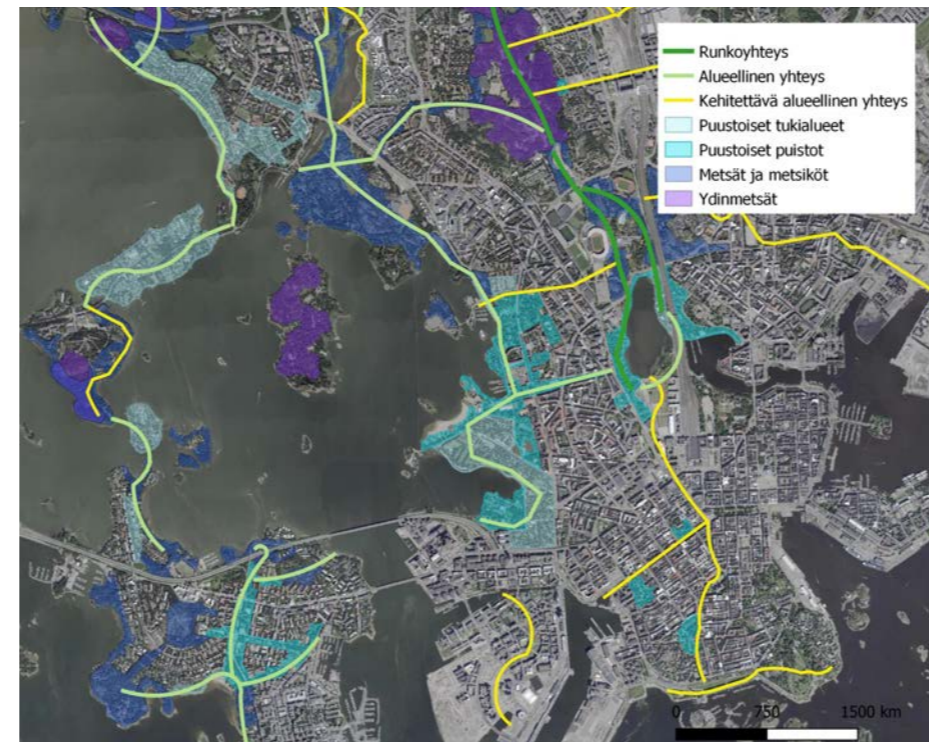
35 Kartassa on punaisella pisterasterilla merkitty karttapalvelun tärkeät lepakkoalueet (10/2022). Punainen viivarasteri merkitsee alueen lintukohteita. Ne ovat pääasiassa avoimia pesimäluotoja sekä rantojen reheviä lehtoja ja ruovikkovyöhykkeitä. Osayleiskaavoituksessa laaditaan erilliset lepakko- ja linnustoselvitykset, joissa annetaan tarkempia suosituksia jatkosuunnittelulle.

Liito-oravan elinympäristöt ja yhteysreitit

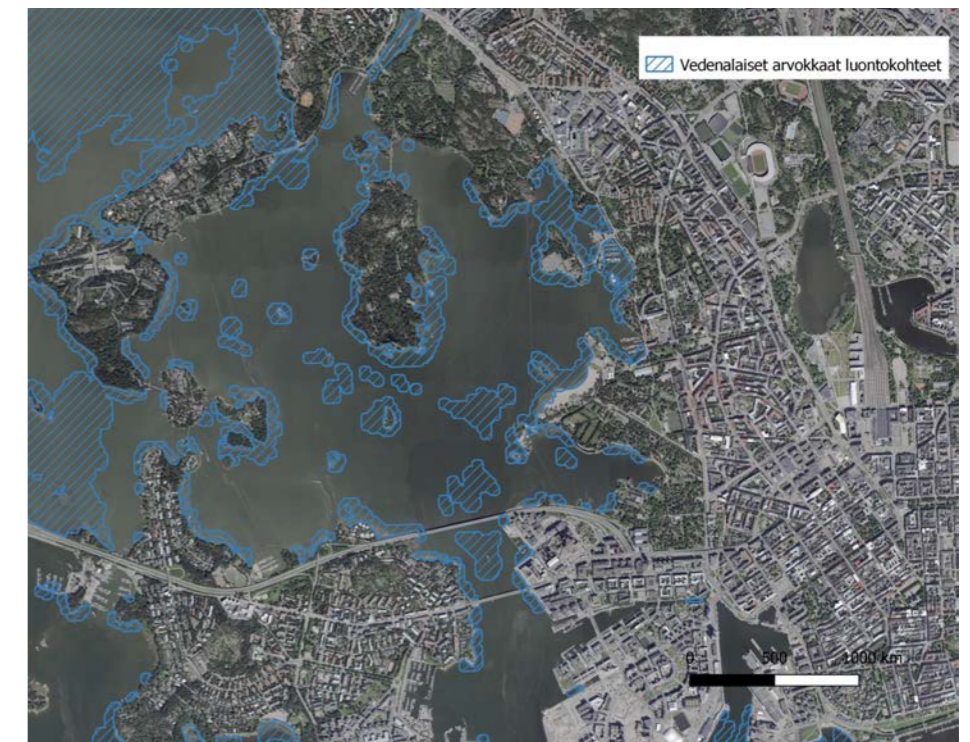
36 Karttaan on merkitty alueina vihreällä liito-oravan ydinalueet ja keltaisella liito-oravan elinalueet. Vihreät viivat ovat liito-oravan yhteysreitit. Katkoviivalla on merkitty mahdollinen reitti Lehtisaaresta Lauttasaareen. Punaisella viivalla on merkitty kehitettävät yhteystarpeet.

Metsä- ja puustoinen verkosto

37 Alueen metsä- ja puustoinen verkosto

Potentiaalisesti arvokkaat vedenalaiset alueet

38 Alueen vedenalaisen luonnon arvo on arvioitu pääosin mallintamalla, käyttämällä Zonation menetelmää (Moilanen ym. 2022) ja valtakunnan tasolle tehdyn analyysin (Virtanen ym. 2018) pääkaupunkiseudulle kehitettyä tarkennusta. Rajatut alueet edustavat kohteita, joissa analyysin pohjalta mahdollisesti esiintyy arvokkaita vesiluontoarvoja (harvinaisia tai uhanalaisia lajeja tai luontotyyppisiä, kalojen lisääntymisalueita tai ekosysteemipalveluita tarjoavia elollisia yhteisöjä).

7

OSAYLEISKAAVAN SKENAARIOIDEN ARVIOINTI JA HUOMIOITAVAA JATKOSUUNNITTELUUN

”Skenaariot eivät vielä ole kaavasuunnitelmia. Minkään skenaarion ei ole ajateltu toteutuvan sellaisenaan, vaan nyt tutkitaan skenaarioiden eri osien ja ratkaisujen vaikutuksia. Vaikutusten arvioinnin pohjalta voidaan tehdä johtopäätökset varsinaisen osayleiskaavaluonnoksen laatimiseksi. Eri skenaarioista on tarkoitus valita osia ja ratkaisuja osayleiskaavaluonnoksen pohjaksi ja kehittää niitä edelleen. Skenaariot eroavat lähinnä Länsiväylän väyläratkaisun ja sallitun ajonopeuden sekä maankäytön muutosalueiden laajuuden suhteen. Maankäytön muutosalueet voivat sisältää myös muuttumattomia osia. Skenaarioissa on hahmoteltu mm. viher- ja virkistysyhteyksiä, rantareittiä, baanaa, liikennejärjestelmää, liittyviä sekä asumisen ja toimitilan määrää karkealla tasolla. Kaikille skenaarioille on yhteistä, että Koivusaaren on oletettu rakentuvan laaditun asemakaavan mukaisena, Katajajarjun eritasoliittymä poistuu, ja Länsisatamasta on rakennettu satamatunneli, joka johtaa Länsiväylälle. Näitä asioita ei ratkaista tässä osayleiskaavassa. Kaikissa skenaarioissa uusien rakentamisalueiden rannat ovat julkisia.”

<https://www.hel.fi/fi/kaupunkiymparisto-ja-liikenne/kaupunkisuunnittelu-ja-rakentaminen/hae-suunnitelmia-ja-hankkeita/lansivaylan-ympariston-oyk>

Osayleiskaavaa varten on laadittu neljä skenaariota:

- 0+ Täydentyvä nykytilanne
- 1 Hillitty kasvu
- 2 Kantakaupunki
- 3 Keskustan urbaani jatke

Tässä työssä osayleiskaavan neljän skenaarion arviointikriteereinä ovat olleet niiden maankäytön muutosalueiden vaikutukset tarkastelualueen maisemakuvaan ja sen arvoihin. Omiksi kokonaisuuksiksi arvioinnissa on lisäksi eroteltu vaikutukset viherrakenteeseen sekä vaikutukset luontoarvoihin ja ekologiin yhteyksiin. Skenaarioissa osoitetut maankäytön muutosalueet eivät ole pelkästään rakennuksille varattuja alueita, vaan sisältävät myös uudet viheralueet rakennusten välissä ja rannoilla. Maankäytön muutosalueet voivat sisältää myös muuttumattomia osia.

Huomioitavaa jatkosuunnitteluun

Ranta-alueet

Uuden rakentamisen eteen rantaan tulee jatkosuunnittelussa varmistaa riittävän leveä vihervyöhyke, jotta Seurasaarenselän rannoille tyypillinen vehreys maisemassa säilyy. Lisäksi kaavamääräyksissä tulee määrittää rannan viheralueen luonne. Jatkossa tulee myös tutkia mahdollisuutta jättää tai vaihtoehtoisesti rakentaa osa rannoista luonnonmukaisiksi.

Rannan riittävä vihervyöhyke tukee viher- ja virkistysverkostoa sekä ekologisia yhteyksiä, joita voidaan vahvistaa myös viherrakentamisen avulla. Esim. Rantojen uusi puustoinen vihervyöhyke mahdollistaa rantojen toimimisen myös esimerkiksi lepakoiden elinympäristönä, valaistusolosuhteet huomioiden.

Rantareitin jatkuvuus ja vehreys on turvattava kaikilla rakennettavilla ranta-alueilla. Lauttasaaren osalta pohjoisrannan viheralueiden liittyminen Lauttasaaren muihin viheryhteyksiin on keskeistä.

Tärkeät näkymät

Jatkosuunnittelussa tarkastellaan täyttöalueiden laajuus siten, etteivät täytöt sulje visuaalisesti näkymää Seurasaarenselältä avomerelle.

Näkymät Lapinlahden puistosta merelle tulee pyrkiä säilyttämään mahdollisimman avoimina. skenaariossa 1 täyttöalueen laajuus on vielä tämän näkymän kannalta kestävä.

Uusi rakentaminen

Tulevien rakennuksien korkeus ja rytmitys vaikuttavat oleellisesti maisemaan, eikä liian massiivista rakentamista pehmennä rannan runsaskaan puusto tai muu kasvillisuus. Jatkosuunnittelussa tuleekin tarkastella mahdollisuutta rikkoa rantaan tulevien korttelien meren puoleisen julkisivun rytmitystä ja aukotusta, jotta julkisivusta ei muodostu liian muurimainen.

Lauttasaari

Lauttasaaressa tulee huolehtia siitä, että mereltä katsoen rakennusten ylitse näkyy saaren korkeimpien kohtien puustoinen siluetti. Tämän lisäksi rannassa on oltava riittävästi viheralueita. Tärkeää on Lauttasaaren hahmottuminen merelle päin vehreänä asuinalueena.

Huomioidaan, että myös uusilla rakentuvilla alueilla jatkuu Lauttasaarelle ominainen puistojen ja vehreiden katutilojen verkosto.

Salmisaari

Jatkosuunnittelussa tarkastellaan uuden korkeamman rakentamisen sijoittelu siten, että rakentaminen ei muuta Salmisaaren teollisuusalueen piippujen tai rakennusten asemaa maisemassa.

Uusien rakennusten rytmitys ja massoittelu sekä materiaalit tulee sovittaa yhteen vanhan teollisuusalueen ja uuden toimistoalueen rakennuksien kanssa.

Rakentamisen määrä ja sijoittelu tulisi tarkastella siten, että se ottaa huomioon Lapinlahden sairaalan alueella olevat maamerkit ja niiden aseman maisemassa.

Luonto- ja virkistysarvot

Vaikutetaan suunnitteluratkaisuilla siihen, että Hietaniemenkarit voivat rauhoittua kävijöistä lintujen pesimäaikana.

Seurasaarenselän ja Lapinlahden vesialueella huolehditaan siitä, ettei veden laatu tai meriluonnon elinolosuhteet meritäyttöjen myötä liikaa heikkene. Veden laadulla on meriluonnon lisäksi suuri vaikutus alueen virkistysarvoon.

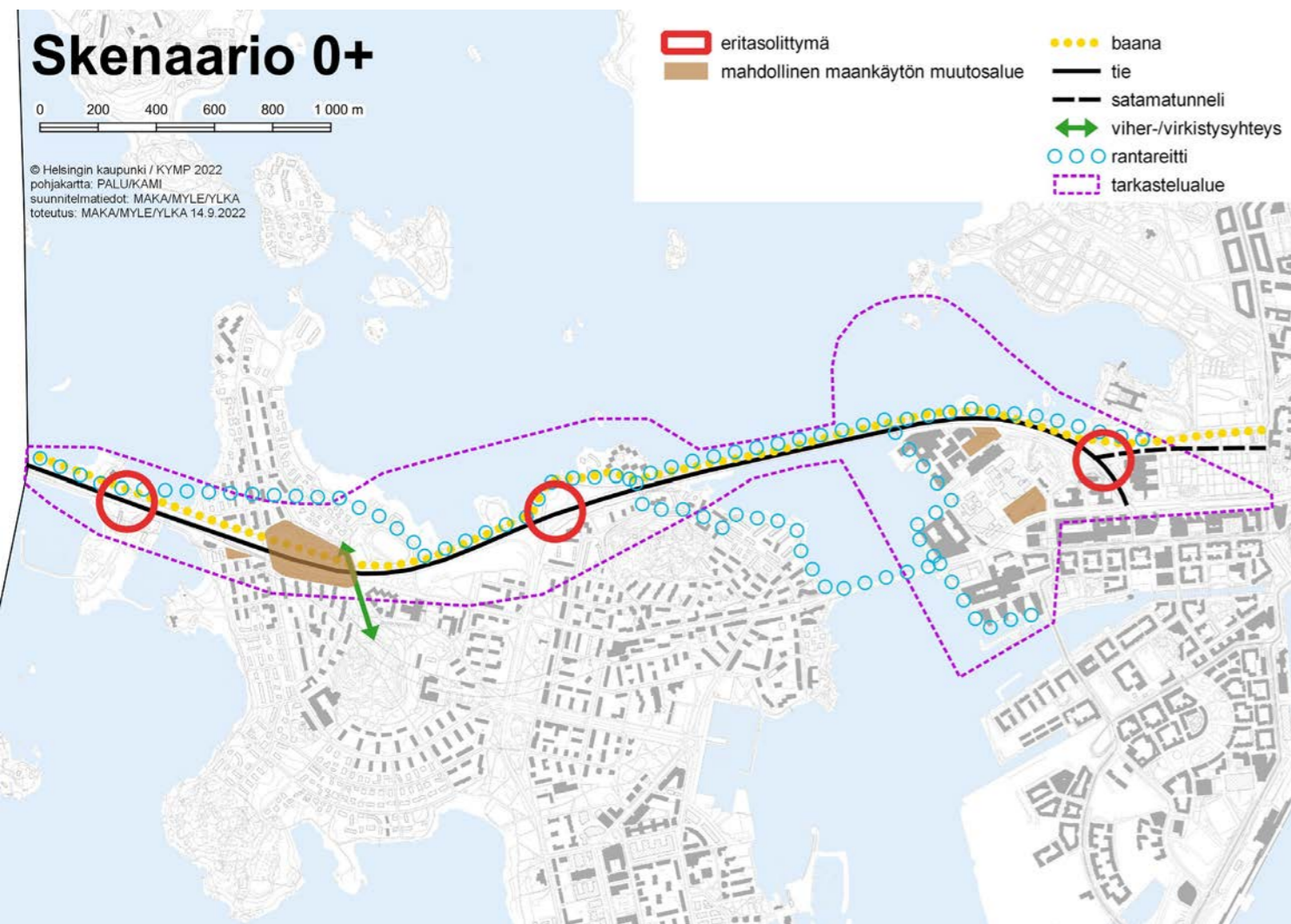
Mikäli rakentamista ulottuu Lapinlahden arvokkaan kasvillisuuskohteen lähelle, selvitetään kasvillisuuden suojauskeinot ja riittävät turvaetäisyydet arvokkaiden lajien säilymiseksi.

40 Panorama Seurasaaren eteläkärjestä etelään päin katsoen, nykytila.

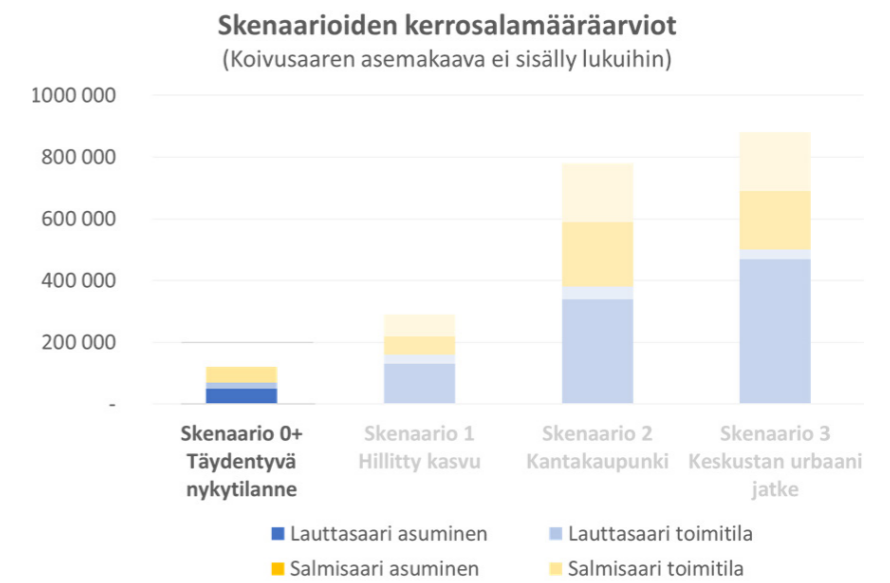
41 Panoraama Seurasaaren eteläkärjestä etelään päin katsoen, testimallinnuksen perusteella skenaarioiden 2 ja 3 laajimmista muutosalueista tehdyn yhdistelmän hypoteettinen ja maisemavaikutuksien arviointia varten tehty tutkielma.

- Nykytilanteen maltillinen kehittäminen.
- Rakentamista Katajajarjussa kannelle ja maltillisesti muissa kohdissa. Asuntotarjonta ei kasva merkittävästi. Salmisaarella vähäinen toimitilakasvu mahdollista.
- Länsiväylä säilyy nykyisenkaltaisena moottoritienä (80 km/h).
- Nykyinen Katajajarjun eritasoliittymä poistuu Koivusaaren liittymän valmistuessa.
- Satamatunnelin suu sijoittuu Lapinlahden puiston eteläpuolelle.
- Baana ja rantareitti.
- Ei muutoksia palveluihin ja joukkoliikennetkaisuun.

Alustavat (laskennalliset) asukas- ja työpaikkamäärälisäykset

- Asukkaat Lauttasaari: 1 000–1 500
- Asukkaat Salmisaari: -
- Työpaikat Lauttasaari: 500
- Työpaikat Salmisaari: 1 000

Vaikutukset maisemakuvaan

- Skenaarioiden muutoksilla ei olisi merkittävää vaikutusta maisemakuvaan.
- Satamatunnelin suuaukon sijoittuminen Lapinlahden puiston etelälaitaan olisi kuitenkin vaikutuksiltaan merkittävä Lapinlahden puistolle.

Vaikutukset viherrakenteeseen ja luontoarvoihin

- Katajajarjun kansi mahdollistaisi viheryhteyksien kehittämisen ja parantamisen Länsiväylän yli ja se voisi parantaa jonkin verran myös ekologisia yhteyksiä.

SKENAARIO 0+ MUUTOSALUEET JA SEURASAARENSELÄN TÄRKEÄT NÄKYMÄLINJAT

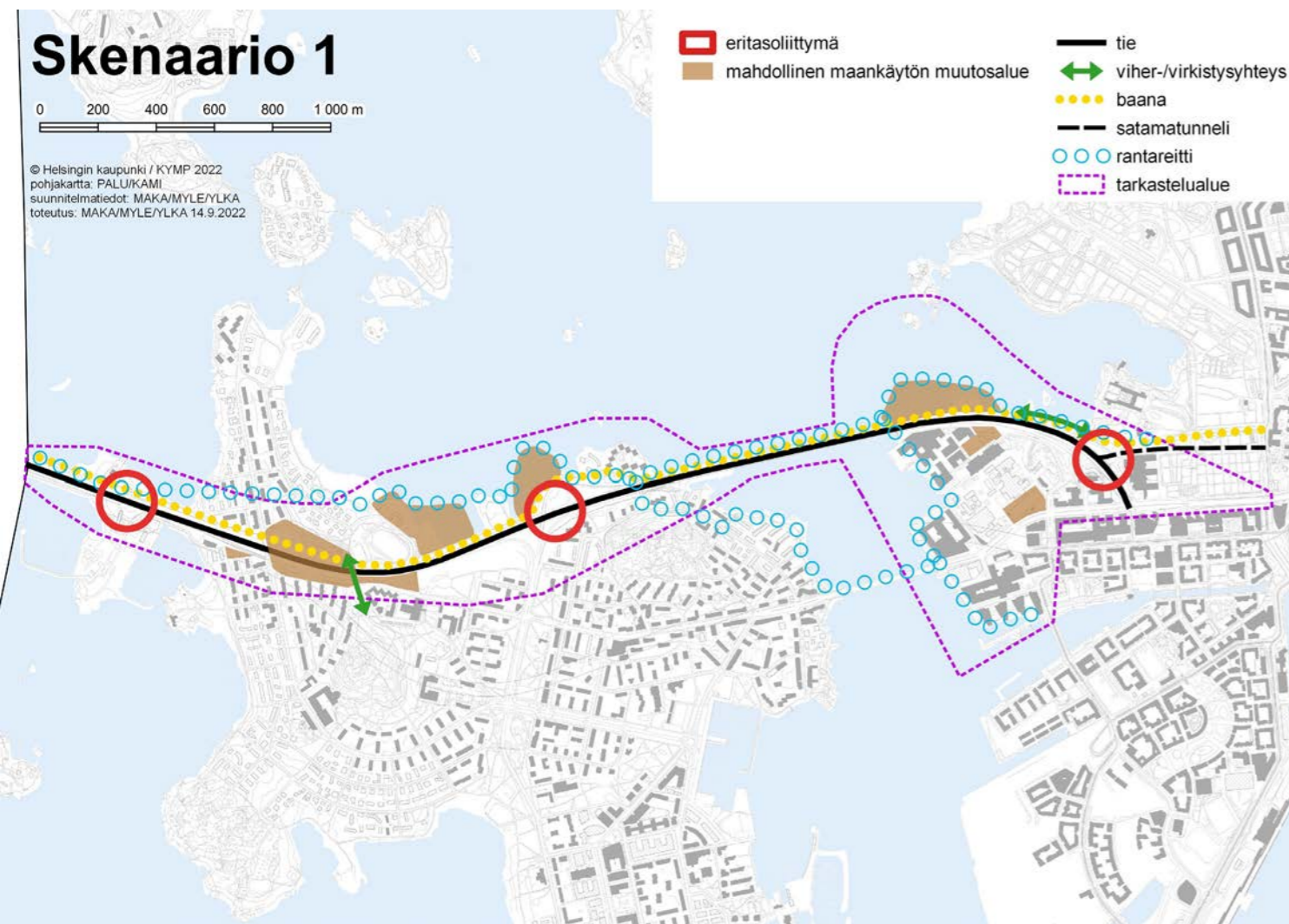
 Skenaarion 0+ mukainen maankäytön muutosalue

 Tärkeät osayleiskaavan tarkastelualueelle avautuvat kaukonäkymät Seurasaarenselällä

 Rantareitti, jolta avautuu näkymiä osayleiskaavan tarkastelualueelle

 Tärkeä näkymäakseli

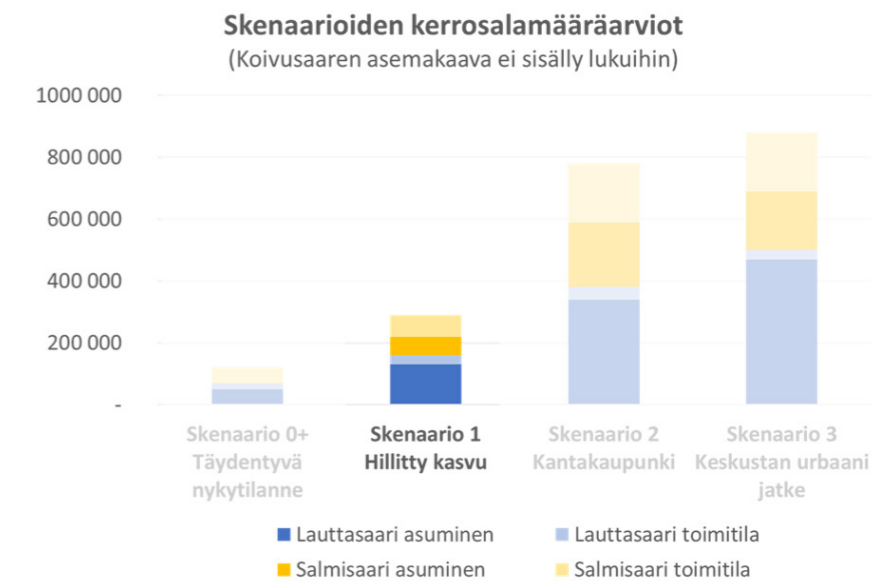

- Skenaario mahdollistaa rakentamista paikoitellen. Uusia asuin- tai toimitilakortteleita on osoitettu lähemmäs väylää, osin meritäytöille, sekä Katajaharjun kannelle.
- Länsiväylä säilyy väylämäisenä, mutta nopeusrajoitus laskee (60 km/h). Nykyinen Katajaharjun eritasoliittymä poistuu Koivusaaren liittymän valmistuessa.
- Joukkoliikenneratkaisuun ei tule muutoksia.
- Satamatunnelin suu sijoittuu Lapinlahden puiston eteläpuolelle.
- Baana ja rantareitti.
- Skenaario ei mahdollista palvelurakenteen merkittävää kehittämistä, mahdollisesti yksittäisiä uusia palveluja.
- Viher- ja virkistysverkoston kehittäminen on pienimuotoisesti mahdollista uusilla rakentamisalueilla.

Alustavat (laskennalliset) asukas- ja työpaikkamäärälisäykset

- Asukkaat Lauttasaari: 3 000–3 500
- Asukkaat Salmisaari: 1 000–1 500
- Työpaikat Lauttasaari: 500–1 000
- Työpaikat Salmisaari: 1 500–2 000

Vaikutukset maisemakuvaan

- Muutokset maisemassa ovat maltillisia.
- Länsiväylän hallitseva asema Lapinlahdella pienenee, myös liikennemelun osalta.
- Salmisaaren muutosalueet eivät ole niin laajoja, että sulkisivat alueen tärkeitä näkymiä merkittävästi, mutta antaisivat mahdollisuuden jatkaa Lapinlahden puistoa Länsiväylän pohjoispuolella.
- Satamatunnelin suuaukon sijoittuminen Lapinlahden puiston etelälaitaan olisi vaikutuksiltaan merkittävä Lapinlahden puistolle.

Vaikutukset viherrakenteeseen ja luontoarvoihin

- Katajaharjun kansi mahdollistaisi viheryhteyksien kehittämisen ja parantamisen Länsiväylän yli ja se voisi parantaa jonkin verran myös ekologisia yhteyksiä.
- Skenaario mahdollistaisi Lauttasaaren pohjoisrannan viherrakenteen monipuolistamisen, mutta säilyttäisi rannassa myös luonnonmukaisuutta.
- Muutosalueille rakennettavat viheralueet luovat mahdollisuuden parantaa viherverkostoa Salmisaarella sekä jonkin verran Lauttasaaren pohjoisrannalla.
- Muutosalueen kohdalla Lauttasaarella on uhanalaista luontotyyppiä (urheilukentän koillisreunalla)
- Muutosalueet sijoittuvat osittain Lauttasaaren pohjoisrannan tärkeille lepäko- ja lintualueille. Osayleiskaavaan liittyvät lepäko- ja linnustoselvitykset laaditaan erikseen.

SKENAARIO 1 MUUTOSALUEET JA SEURASAARENSELÄN TÄRKEÄT NÄKYMÄLINJAT

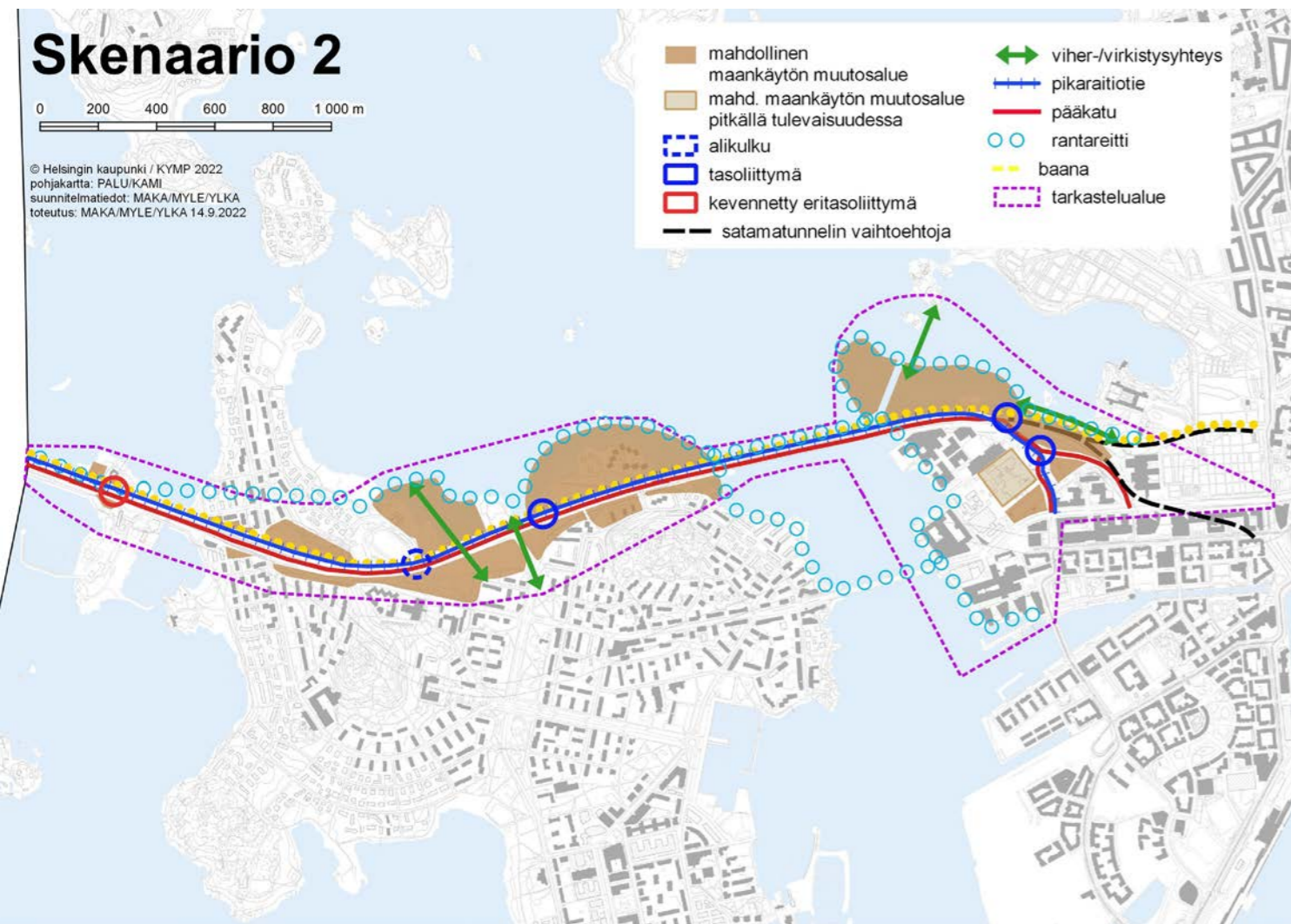
 Skenaarion 1 mukainen maankäytön muutosalue

 Tärkeät osayleiskaavan tarkastelualueelle avautuvat kaukonäkymät Seurasaarenselällä

 Rantareitti, jolta avautuu näkymiä osayleiskaavan tarkastelualueelle

 Tärkeä näkymäakseli

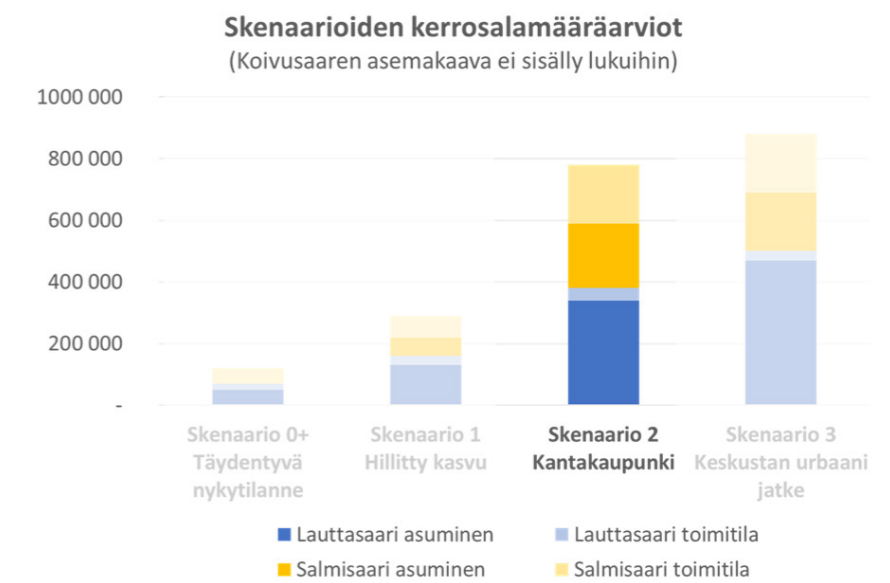

- Länsiväylän ympäristö muuttuu kantakaupunkimaiseksi.
- Skenaario mahdollistaa Lauttasaareen uutta asuinrakentamista ja toimitilaa Länsiväylän molemmin puolin. Asuinalueen laajeneminen edellyttää meritäyttöjä. Salmisaaressa meritäytöt mahdollistavat uuden asuin- ja työpaikka-alueen Länsiväylän pohjoispuolella.
- Länsiväylä muuttuu kaduksi (50 km/h), jonka yhteydessä kulkee raitiotie ja baana. Lemissaaressa ja Salmisaaressa on tasoliittymät. Nykyinen Katajaharjun eritasoliittymä poistuu Koivusaaren liittymän valmistuessa, ja Koivusaaren eritasoliittymä toteutetaan kevennettynä ratkaisuna.
- Skenaariossa satamatunnelin suu sijoittuu länemmäs, Morsiamen paikkeille.
- Kasvava asukas- ja työpaikkamäärä luovat mahdollisuuksia uusille palveluille.
- Poikittaisia viher- ja virkistysyhteyksiä lisätään Länsiväylän poikki, rantareitti kulkee alueella yhtenäisenä ja Ourit-saarille rakennetaan uusi jalankulku- ja pyöräily silta.
- Skenaariossa esitetyt raitiotie ja baana saattavat edellyttää uutta siltää Lapinlahden sillan viereen. Skenaarion toteutus Salmisaaressa edellyttää voimalinjan kaapelointia (tai siirtoa) ja voimalaitosalueen supistamista.

Alustavat (laskennalliset) asukas- ja työpaikkamäärälisäykset

- Aukkaat Lauttasaari: 7 500–8 500
- Aukkaat Salmisaari: 4 000–5 500
- Työpaikat Lauttasaari: 500–1 000
- Työpaikat Salmisaari: 4 500–5 000

Vaikutukset maisemakuvaan

- Lauttasaaren pohjoisrannan yleisilme muuttuisi rakennetummaksi, mikä vaikuttaisi Seurasaarenselän merenlahden vihreään yleisilmeeseen. Myös Lauttasaaresta Lapinlahden suuntaan avautuvat näkymät muuttuisivat, kun näkymä Lapinlahden puiston rantaan sulkeutuisi.
- Salmisaaressa vanhan teollisuusmaiseman eteen tulisi uusi laaja rakennettu vyöhyke, joka muuttaisi maiseman.
- Muutosalueen ulottuminen Salmisaaressa muita skenaarioita pidemmälle luoteeseen sulkisi Seurasaarenselältä näkymää avomerelle sekä kaventaisi huomattavasti Lapinlahden puistosta merelle avautuvaa näkymää sekä muuttaisi puistosta avautuvia muitakin näkymiä.
- Satamatunnelin linjaaminen pidemmälle länteen Morsianluodolle asti, sekä Länsiväylän linjaaminen kauemmas rannasta säästäisi Lapinlahden puiston eteläreunan muutoksilta ja mahdollistaisi puiston eteläreunan kehittämisen.
- Salmisaaren muutosalue kaventaisi Lapinlahtea ja toisi muutokset maisemassa lähemmäksi Lapinlahden puistoa ja Hietaniemen hautausmaata, mikä muuttaa näiltä alueilta avautuvia näkymiä.
- Seurasaaren eteläkärjestä etelään avautuvat näkymät muuttuisivat merkittävästi. Muutoksen merkittävyyttä lisää muutosalueiden läheisyys. Vastaava vaikutus näkymiin on seurakuntayhtymän hallinnoimasta Mustasaaresta, vaikkakin siellä kävijämäärät ovat pienemmät.

Vaikutukset viherrakenteeseen ja luontoarvoihin

- Muutosalueille rakennettavat viheralueet jatkaisivat hyvin Seurasaarenselän etelärannan viherverkostoa Lauttasaareen, missä kuitenkin uhanalaista luontotyyppiä ja arvokasta metsäkohdetta jäisi muutosalueen alle.
- Viheralueiden saavutettavuus paranisi Länsiväylän tasoliittymien sekä uusien ylitys- ja alituspaikkojen myötä.
- Skenaario mahdollistaisi Lauttasaaressa rannan ja alueen sisäisten uusien viheryhteyksien kehittämisen ja viherverkoston yhtenäisyys paranisivat.
- Lapinlahden sillan yhteyteen rakennettava pyöräily ja jalankulun yhteys sekä Ourit-saarten silta parantaisivat virkistysyhteyksiä.
- Ourit-saarten silta lisäisi kulkua tärkeän lintualueen lähistöllä.

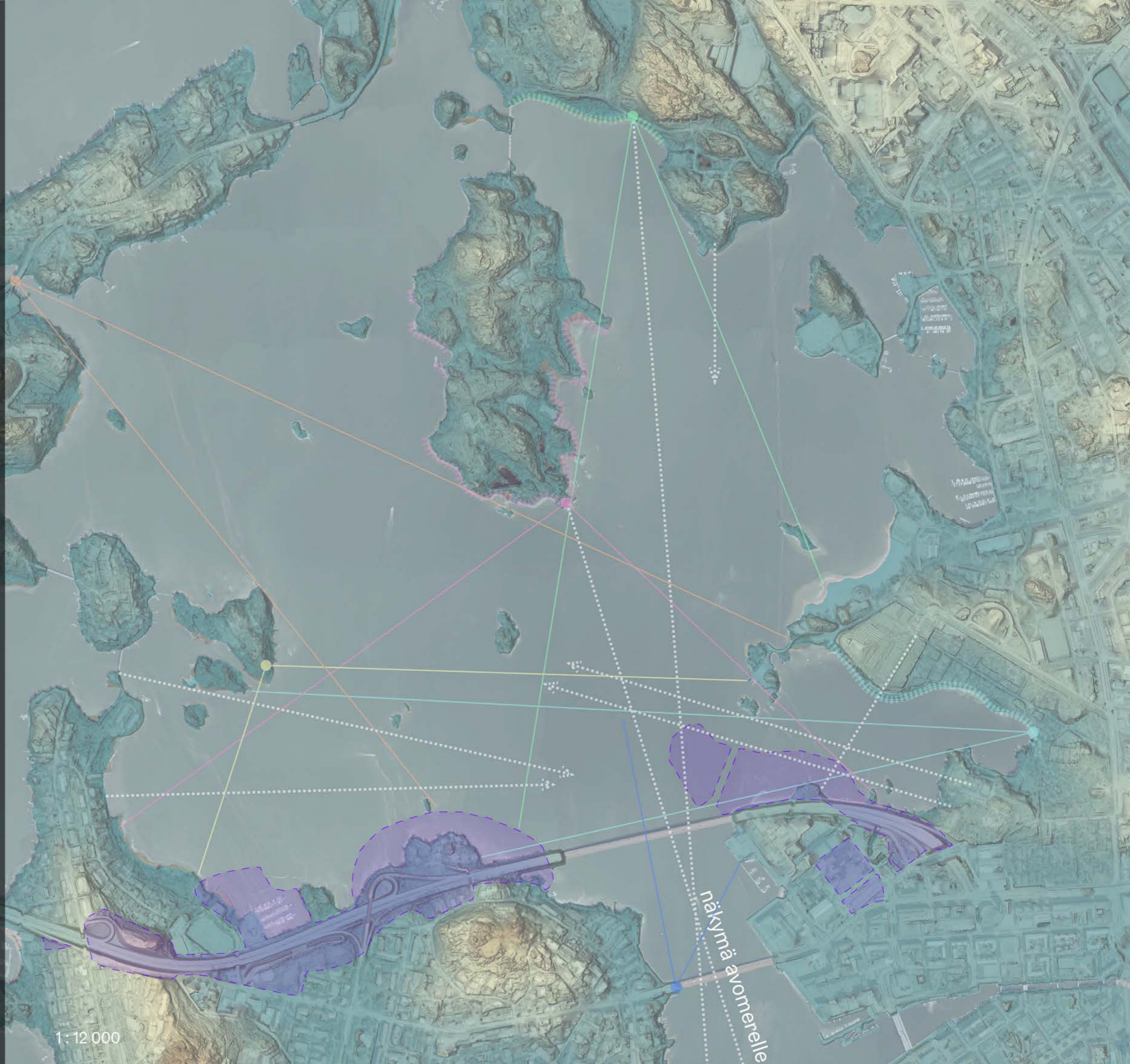
SKENAARIO 2 MUUTOSALUEET JA SEURASAARENSELÄN TÄRKEÄT NÄKYMÄLINJAT

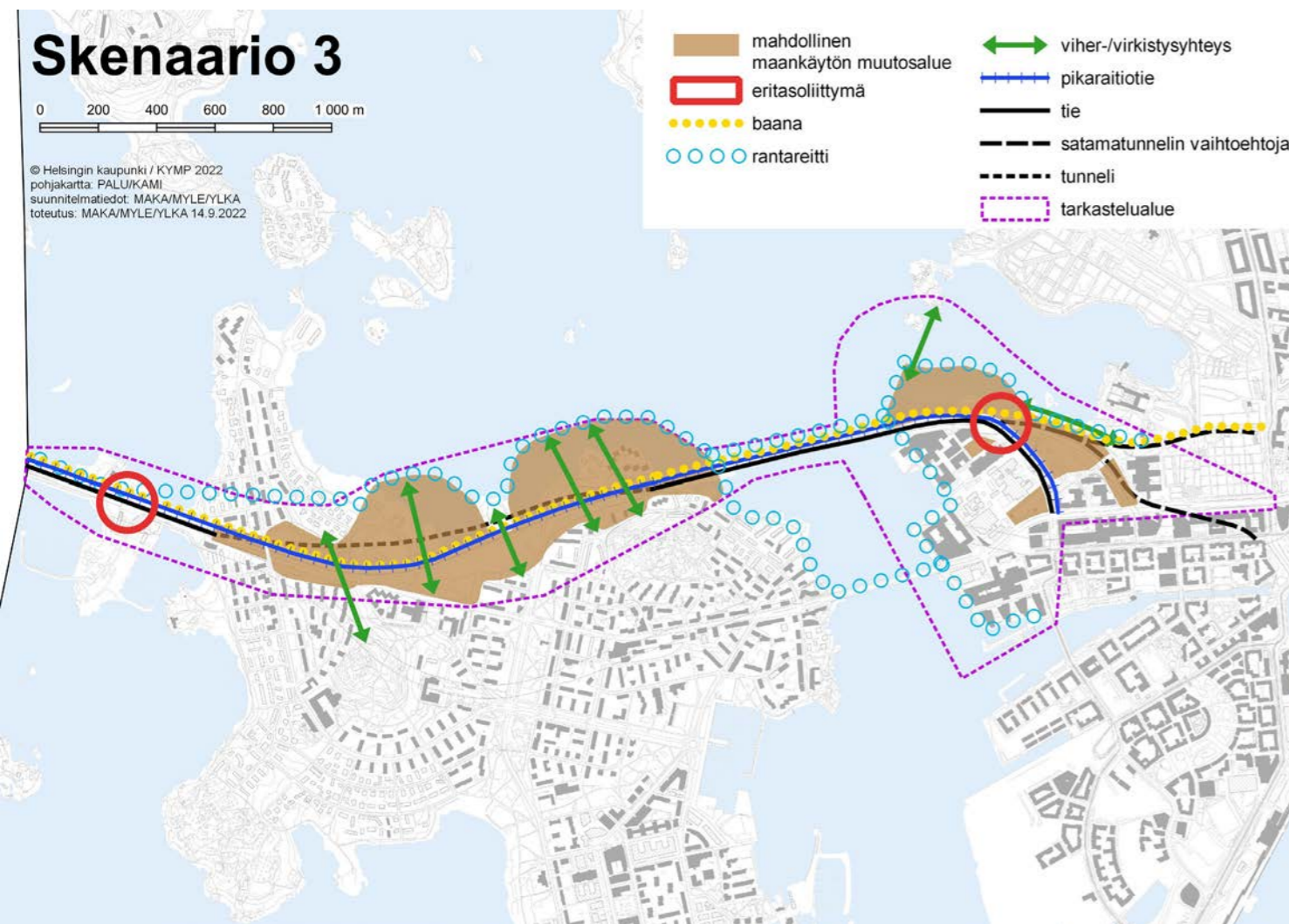
 Skenaarion 2 mukainen maankäytön muutosalue

 Tärkeät osayleiskaavan tarkastelualueelle avautuvat kaukonäkymät Seurasaarenselällä

 Rantareitti, jolta avautuu näkymiä osayleiskaavan tarkastelualueelle

 Tärkeä näkymäakseli

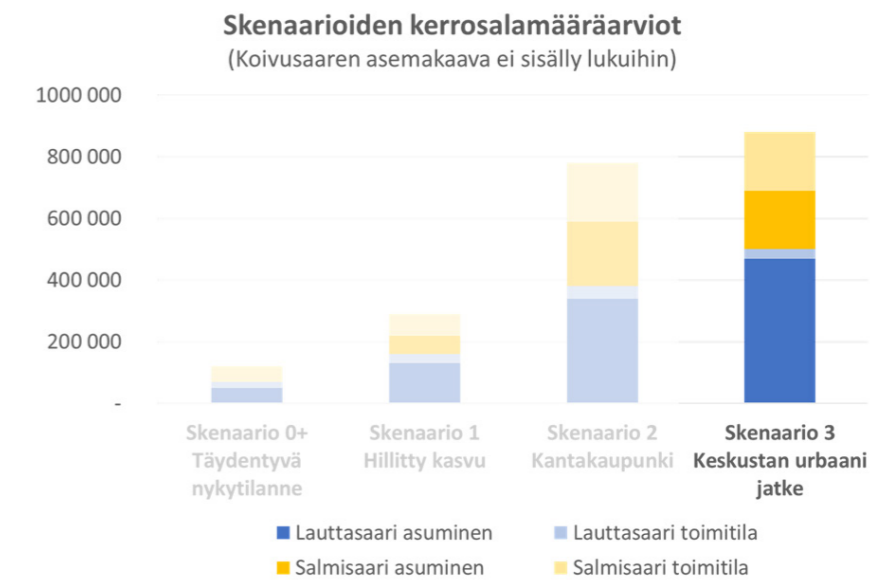

- Länsiväylä on tunnelissa Lauttasaarella, mikä mahdollistaa uuden asuinalueen Pohjois-Lauttasaarella asuinkortteleineen, puistoineen ja katuineen. Maanalainen liikennetarjonta edellyttää suurten investointien kattamiseksi suuria kerrosalatuottoja ja meritäyttöjä. Salmisaarella meritäyttöille rakennetaan korkeampia toimitila- ja asuintaloja.
- Pikaraitiotie, paikallinen ajoneuvoliikenne ja baana ovat katutasossa erillään tunnelista. Salmisaarella Länsiväylä on pinnassa, mutta sen linjaus muuttuu.
- Lemissaaren liittymä poistuu, ja Katajaharjun liittymä poistuu Koivusaaren liittymän valmistuessa. Ajonopeus tunnelissa on 80 km/h (tai 60 km/h).
- Skenaariossa satamatunnelin suu sijoittuu lännemmäs Morsiamen paikalle.
- Kasvava asukas- ja työpaikkamäärä luovat mahdollisuuksia uusille palveluille.
- Rakentaminen viher- ja virkistysyhteysineen suunnitellaan uusista lähtökohdista. Rantareitti kulkee alueella yhtenäisenä ja Ourit-saarille rakennetaan uusi jalankulku- ja pyöräilyilta.
- Skenaariossa esitetyt raitiotie ja baana edellyttävät uutta siltaa Lapinlahden sillan viereen. Skenaarion toteutus Salmisaarella edellyttää voimalinjan kaapelointia (tai siirtoa) ja voimalaitosalueiden supistumista.

Alustavat (laskennalliset) asukas- ja työpaikkamääräisyykset

- Aukkaat Lauttasaari: 10 000–12 000
- Aukkaat Salmisaari: 4 500–5 000
- Työpaikat Lauttasaari: 500–1 500
- Työpaikat Salmisaari: 5 000–6 500

Vaikutukset maisemakuvaan

- Lauttasaaren pohjoisrannan yleisilme muuttuisi rakennetummaksi, mikä vaikuttaisi Seurasaarenselän merenlahden vihreään yleisilmeeseen. Myös Lauttasaaresta Lapinlahden suuntaan avautuvat näkymät muuttuisivat, kun näköala Lapinlahden puiston rantaan sulkeutuisi ainakin osittain.
- Salmisaaren muutosalue ei ulottuisi Seurasaarenselältä avautuvan avomerinäköalan eteen, mutta kaventaisi Lapinlahden puistosta avautuvaa merinäköalaa.
- Salmisaarella vanhan teollisuusmaiseman yleisilme muuttuisi ja muutokset saattavat vaikuttaa vanhojen teollisuuspiippujen tai Lapinlahden muiden maamerkkien asemaan maisemassa.
- Satamatunnelin linjaaminen pidemmälle länteen Morsianluodolle asti, sekä Länsiväylän linjaaminen kauemmas rannasta säästäisi Lapinlahden puiston eteläreunan muutoksilta ja mahdollistaisi puiston eteläreunan kehittämisen.
- Seurasaaren eteläkärjestä etelään avautuvat näkymät muuttuisivat merkittävästi. Muutoksen merkittävyyttä lisää muutosalueiden läheisyys. Vastaava vaikutus näkymiin on seurakuntayhtymän hallinnoimasta Mustasaaresta, vaikkakin siellä kävijämäärät ovat pienemmät.

Vaikutukset viherrakenteeseen ja luontoarvoihin

- Muutosalueille rakennettavat viheralueet jatkaisivat hyvin viherverkostoa Seurasaarenselän etelärannoilla, mutta muutosalueet sijoittuvat Lauttasaaren pohjoisosan luontoalueille. Lauttasaaren pohjoisrannalla uhanalaisia luontotyyppisiä ja arvokas metsäkohta jäisivät kokonaan muutosalueen alle. Lauttasaaren pohjoisrannalla tärkeät lepäkö ja lintualueet jäisivät osittain muutosalueen alle.
- Viheralueiden saavutettavuus ja viherverkoston yhtenäisyys paransivat erityisesti Lauttasaarella, kun Länsiväylä kulkisi tunnelissa.
- Skenaario mahdollistaisi Lauttasaarella rannan ja alueen sisäisten uusien viheryhteyksien kehittämisen.
- Lapinlahden sillan yhteyteen rakennettava pyöräily ja jalankulun yhteys sekä Ourit-saarten silta parantaisivat virkistysyhteyksiä.
- Ourit-saarten silta lisäisi kulkua tärkeän lintualueen lähistöllä.

SKENAARIO 3 MUUTOSALUEET JA SEURASAARENSELÄN TÄRKEÄT NÄKYMÄLINJAT

 Skenaarion 3 mukainen maankäytön muutosalue

 Tärkeät osayleiskaavan tarkastelualueelle avautuvat kaukonäkymät Seurasaarenselällä

 Rantareitti, jolta avautuu näkymiä osayleiskaavan tarkastelualueelle

 Tärkeä näkymäakseli

	Vaikutus myönteinen	Vaikutus lievästi myönteinen	Ei vaikutusta tai vaikutus vähäinen	Vaikutus lievästi kielteinen	Vaikutus kielteinen
	SKENAARIO 0+ TÄYDENTYVÄ NYKYTILANNE	SKENAARIO 1 HILLITTY KASVU	SKENAARIO 2 KANTAKAUPUNKI	SKENAARIO 3 KESKUSTAN URBAANI JATKE	Arviointikriteerit ja huomiot
Vaikutukset Seurasaarenselän suurmaisemaan					
Vaikutukset Seurasaarenselän maisemakuvaan	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Länsiväylän hallitseva asema pienenee, mutta muuten muutokset olisivat maltillisia.	- Lauttasaaren muutosalue rannassa olisi suuri ja Salmisaarella muutosalue olisi suurimmillaan. - Lauttasaaren pohjoisrannan yleisilme muuttuisi rakennetummaksi ja vaikuttaisi merenlahden väreään yleisilmeeseen. - Salmisaarella vanhan teollisuusmaiseman yleisilme muuttuisi merelle näkyvässä maisemassa.	- Lauttasaaren muutosalue rannassa olisi suurimmillaan, mutta Salmisaaren osuus olisi maltillisempi. - Lauttasaaren pohjoisrannan yleisilme muuttuisi rakennetummaksi ja vaikuttaisi merenlahden väreään yleisilmeeseen.	Kuinka skenaario muuttaa - säilyttää Seurasaarenselän maiseman ominaispiirteitä väreään merenlahdena ja kuinka uusi rakentaminen sulautuu mittakaavaltaan ja luonteeltaan ympäröivään maisemaan.
Vaikutukset Seurasaarenselän kaukonäkyihin					
Vaikutukset alueen tärkeisiin näkymälinjoihin Seurasaarenselältä avomerelle	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Kaventaisi merkittävästi näköyhteyttä Seurasaarenselältä avomerelle.	- Salmisaaren muutosalue ei ulottuisi avomerinäkömään eteen	Kuinka muutosalueet kaventavat - säilyttävät avoimena tärkeän näkymälinjan.
Vaikutukset Seurasaarenselän osa-alueiden vaalittaviin ominaispiirteeseen: merellisyyteen ja merenlahdelle avautuviin näkyisiin					
Lapinlahti, (RKY sekä maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö)	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä merelle avautuvien näkymien kannalta - Satamatunnelin linjauksen sijoittuminen Lapinlahden puiston etelälaitaan olisi vaikutuksiltaan merkittävä Lapinlahden puistolle	- Salmisaaren muutosalueet eivät sulkisi näkymiä merkittävästi, mutta antaisivat mahdollisuuden jatkaa Lapinlahden puistoa Länsiväylän pohjoispuolella. - Satamatunnelin linjauksen sijoittuminen Lapinlahden puiston etelälaitaan olisi vaikutuksiltaan merkittävä Lapinlahden puistolle	- Salmisaaren muutosalue olisi laajimmillaan. - Vaikutus olisi erityisen merkittävä, sillä skenaarion muutokset tukkisivat puiston vaalittavat näkymät merelle. - Satamatunnelilla on vaihtoehtoinen linjaus, joka ei tule Lapinlahden puiston viereen, vaan ulottuisi Morsianluodolle asti, jolloin se ei aiheuttaisi muutoksia puistoon	- Vaikutus olisi erityisen merkittävä, koska Lapinlahden alue on lähellä Salmisaaren muutosaluetta ja alueen vaalittaviin ominaispiirteisiin sisältyy näkymät merelle, jotka kapenisivat. - Satamatunnelilla on vaihtoehtoinen linjaus, joka ei tule Lapinlahden puiston viereen, vaan ulottuu Morsianluodolle asti, jolloin se ei aiheuttaisi muutoksia puistoon.	Kuinka muutosalueet muuttavat - säilyttävät Lapinlahden puiston vaalittavia ominaispiirteitä: esim. merelle avautuvia näkymiä ja näkymäakseleita.
Hietaniemen hautausmaa, (RKY sekä maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö)	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Lieventäisi Länsiväylän hallitsevaa asemaa ja maankäytön muutos Salmisaarella olisi kohtuullinen.	- Salmisaaren muutosalue kaventaisi Lapinlahtea ja toisi muutokset lähelle hautausmaata.	- Salmisaaren muutosalue kaventaisi Lapinlahtea ja toisi rakentamisen lähelle hautausmaata.	Kuinka muutosalueet muuttavat - säilyttävät Hietaniemen hautausmaalta avautuvia näkymiä merelle. Merellisyys on tärkeä osa hautausmaan luonnetta.
Lauttasaaren pohjoisosa, (maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö), vaikutus Seurasaarenselän maisemakuvaan sekä Lauttasaaren pohjoisosan sisäiseen maisemaan.	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Monipuolista Lauttasaaren pohjoisrannan rakennetta, mutta säilyttäisi myös rannan luonnonmukaisuutta.	- Muuttaisi pohjoisosan yleisilmeen maisemassa sekä alueen sisäisesti kaupunkimaiseksi, luonnonmukainen vehreys häviäisi rannalta suurelta osin.	- Muuttaisi pohjoisosan yleisilmeen maisemassa sekä alueen sisäisesti kaupunkimaiseksi, luonnonmukainen vehreys häviäisi rannalta suurelta osin.	Kuinka muutosalueet muuttavat - säilyttävät alueen Seurasaarenselän maisemaan avautuvaa julkisivua, joka on tällä hetkellä hyvin vireä ja luonnonmukainen. Ja muuttavat - säilyttävät Lauttasaaren pohjoisosan sisäistä maisemakuvaa.
Lauttasaaren pohjoisosa, (maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö), vaikutus Lauttasaaren pohjoisosista avautuviin näkyisiin merelle	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Salmisaaren muutosalue sulkisi väreään näkömään Lauttasaaresta Lapinlahden suuntaan.	- Salmisaaren muutosalue sulkisi osittain väreään näkömään Lauttasaaresta Lapinlahden suuntaan.	Kuinka täydennysrakentaminen muuttaa - säilyttää näkymiä Lauttasaaresta meren yli.
Taka-Töölö, (osa aluetta RKY ja kuuluu keskustan maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön)	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Taka-Töölöstä avautuu rajatusti näkymiä muutosalueille.	- Taka-Töölöstä avautuu rajatusti näkymiä muutosalueille.	- Taka-Töölöstä avautuu rajatusti näkymiä muutosalueille.	Kuinka muutosalueet muuttavat -säilyttävät alueelta avautuvia merinäkymiä.
Meilahden huvila-alue, (RKY sekä maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö)	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Suunnitellut muutokset olisivat maltillisia ja ovat kaukana Meilahdesta.	- Salmisaaren muutosalue sulkisi näkömää avomerelle - Kaukonäkymä muuttuisi, mutta muutosalueet ovat kaukana Meilahdesta.	- Kaukonäkymä muuttuisi, mutta muutosalueet ovat kaukana Meilahdesta.	Kuinka muutosalueet muuttavat -säilyttävät alueelta avautuvia merinäkymiä.
Seurasaari, (RKY sekä maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö)	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Suunnitellut muutokset olisivat maltillisia.	- Salmisaaren muutosalue sulkisi näkymiä avomerelle. - Vaikutukset olisivat merkittävät, koska merinäkömät ovat Seurasaaren vaalittava ominaispiirre ja saaren eteläosa on jo lähellä uutta rakentamista.	- Muutokset Seurasaaresta avautuvissa merinäkömissä olisivat merkittävät, koska merinäkömät ovat Seurasaaren vaalittava ominaispiirre ja saaren eteläosa on jo lähellä uutta rakentamista.	Kuinka muutosalueet muuttavat -säilyttävät alueelta avautuvia merinäkymiä.
Kaskisaari, Lehtisaari ja Kuusisaari	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Muutosalueille on etäisyyttä, näkymät avautuvat yksityispihoista ja osittain edessä olevat saaret peittävät näkymiä.	- Muutosalueille on etäisyyttä, näkymät avautuvat yksityispihoista ja osittain edessä olevat saaret peittävät näkymiä.	- Muutosalueille on etäisyyttä, näkymät avautuvat yksityispihoista ja osittain edessä olevat saaret peittävät näkymiä.	Kuinka muutosalueet muuttavat -säilyttävät alueelta avautuvia merinäkymiä.

	Vaikutus myönteinen	Vaikutus lievästi myönteinen	Ei vaikutusta tai vaikutus vähäinen	Vaikutus lievästi kielteinen	Vaikutus kielteinen
	SKENAARIO 0+ TÄYDENTYVÄ NYKYTILANNE	SKENAARIO 1 HILLITY KASVU	SKENAARIO 2 KANTAKAUPUNKI	SKENAARIO 3 KESKUSTAN URBAANI JATKE	Arviointikriteerit ja huomiot
Mustasaari	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Lauttasaaren rakentaminen olisi maltillista.	- Skenaariossa Lauttasaaren rannan muutosalueen osuus olisi suuri ja Salmisaassa se olisi suurimmillaan - Mustasaari hyvin lähellä muutosaluetta, mutta käyttäjämäärä on vähäinen	- Lauttasaaren rannan muutosalueen osuus olisi suurimmillaan => muutokset olisivat suurimmillaan - Mustasaari hyvin lähellä muutosaluetta eli myös vaikutukset avautuvaan näkymään olisivat merkittävät.	Kuinka muutosalueet muuttavat -säilyttävät alueelta avautuvia merinäköyksiä.
Vaikutus Salmisaaren teollisuusalueen luonteeseen ja julkisivuun merelle, (RKY sekä maakunnallisesti merkittävä kulttuuriympäristö)	- Suunnitellut muutokset olisivat pieniä.	- Täydennysrakentaminen olisi maltillista.	- Salmisaaren laajempimuutosalue ja mahdolliset korkeat rakennukset sen kärjessä muuttaisivat teollisuusmaisemasta viestivien piippujen asemaa maisemassa.	- Muutosalue on muuttaisi merelle avautuvaa teollisuusalueen yleisilmettä.	Kuinka muutosalueet muuttavat -säilyttävät alueen Seurasaarenselän maisemaan avautuvaa julkisivua, jossa tällä hetkellä on havaittavissa teollisuusmiljöön luonne vanhan merelle näkyvän rakennuskannan ja piippujen ansioista.
VIHERRAKENNE, vaikutus viherrakenteen vaalittaviin ominaispiirteisiin ja arvoihin					
Liittyminen ympäröiviin viheralueisiin	-Katajaharjun kansi mahdollistaisi viheryhteyksien kehittämisen Länsiväylän yli.	-Muutosalueille rakennettavat viheralueet jatkaisivat viherverkostoa Seurasaarenselän etelärannoilla.	-Muutosalueille rakennettavat viheralueet jatkaisivat viherverkostoa Seurasaarenselän etelärannoilla.	-Muutosalueille rakennettavat viheralueet jatkaisivat viherverkostoa Seurasaarenselän etelärannoilla. - Länsiväylän tunnelointi parantaisi Lauttasaaren pohjoisosan liittymistä Lauttasaaren eteisiin viheralueisiin.	Kuinka uuden rakentamisen viheralueiden on mahdollista liittyä ympäröiviin viheralueisiin HUOM! Edellyttää riittävää tilavarausta viheralueille, erityisesti uuden rakentamisen ja meren väliin sekä viherkaistan kehittymistä kasvustoltaan monipuoliseksi
Alueen viherrakenteen täydentyminen ja kehittyminen	-Katajaharjun kansi mahdollistaisi viheryhteyksien kehittämisen Länsiväylän yli.	-Mahdollistaisi uudet rakennetut viheralueet, mutta muutosalue Lauttasaaren uhanalaisen luontotyypin kohdalla (urheilukentän koillisreunalla) .	-Mahdollistaisi uudet rakennetut viheralueet, mutta jättäisi Lauttasaaren luontoalueita alleen.	- Länsiväylän tunnelointi mahdollistaisi viheryhteyksien kehittämisen Länsiväylän yli. -Mahdollistaisi uudet rakennetut viheralueet, mutta jättäisi Lauttasaaren luontoalueita alleen.	Kuinka uuden rakentamisen viheralueiden on mahdollista täydentää ja kehittää alueen viherrakennetta HUOM! Edellyttää riittävää tilavarausta viheralueille, erityisesti uuden rakentamisen ja meren väliin sekä viherkaistan kehittymistä kasvustoltaan monipuoliseksi
Viheralueiden saavutettavuus ja laatu	- Uudet viheryhteydet parantaisivat viheralueiden saavutettavuutta. Tunnelin linjautuminen Lapinlahden puiston eteläreunaan heikentää puiston laatua	- Salmisaaren rannan viheralue toisi viihtyisemmän viheryhteyden Lapinlahden etelärannalle. Tunnelin linjautuminen Lapinlahden puiston eteläreunaan heikentää puiston laatua	- Viheralueiden saavutettavuus paranisi Länsiväylän tasoliittymien myötä. - Salmisaaren rannan viheralue parantaisi viheryhteyksiä -Kantakaupunkimaisempi rakenne mahdollistaisi Lauttasaaren sisäisten viheryhteyksien parantamisen	- Länsiväylä on tunnelissa ja sen yli olisi mahdollista kehittää viheryhteyksiä - Salmisaaren rannan viheralue parantaa viheryhteyksiä	Onko uudet viheralueet saavutettavia ja onko niillä mahdollisuus kehittyä laadukkaiksi HUOM! Edellyttää riittävää tilavarausta viheralueille, erityisesti uuden rakentamisen ja meren väliin sekä viherkaistan kehittymistä kasvustoltaan monipuoliseksi
Viher- ja virkistysverkoston kehittyminen	- Skenaario mahdollistaisi uusia viher- ja virkistysyhteyksiä.	-Lapinlahden sillan yhteyteen rakennettava uusi yhteys parantaisi jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä.	-Skenaario mahdollistaisi Lauttasaassa rannan ja alueen sisäisten uusien viheryhteyksien kehittämisen. -Lapinlahden sillan yhteyteen rakennettava uusi yhteys ja Ourit-saarten silta parantaisivat jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä.	- Länsiväylä on tunnelissa ja sen yli mahdollista kehittää viheryhteyksiä -Lapinlahden sillan yhteyteen rakennettava uusi yhteys ja Ourit-saarten silta parantaisivat jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä	Kuinka uudet viherverkostot ja virkistysreitit täydentävät ja kehittävät alueen viheryhteyksiä
Turvallisuus, viihtyisyys (esim. melu)	Muutokset eivät olisi merkittäviä.	- Salmisaaren uusi rakentaminen tulisi osittain Länsiväylän eteen Lapinlahdella ja vähentäisi Länsiväylän liikennemelua.	-Salmisaaren uusi rakentaminen vähentäisi Länsiväylän liikennemelua Lapinlahden ympäristössä.	- Länsiväylä on tunnelissa ja sen yli olisi mahdollista kehittää turvallisia viheryhteyksiä -Salmisaaren uusi rakentaminen vähentäisi Länsiväylän liikennemelua Lapinlahden ympäristössä.	Lisäävätkö uudet viheralueet alueen turvallisuutta ja viihtyisyyttä
Vaikutukset luontoarvoihin ja -ekologisiin yhteyksiin, kasvillisuuskohteet	Muutokset eivät olisi merkittäviä.	- Uhanalainen luontotyyppi urheilukentän koillisreunalla sijoittuisi muutosalueen alle.	- Lauttasaaren pohjoisrannalla uhanalaisia luontotyyppiä ja arvokas metsäkohde jäisivät kokonaan muutosalueen alle	- Lauttasaaren pohjoisrannalla uhanalainen luontotyyppi ja arvokas metsäkohde jäisivät kokonaan muutosalueen alle	Heikentävätkö vai vahvistavatko uudet viheralueet alueen kasvillisuuden luontoarvoja
Vaikutukset luontoarvoihin ja -ekologisiin yhteyksiin, eläimet	Katajaharjun kansi voi jonkin verran parantaa ekologisia yhteyksiä Länsiväylän yli.	- Lauttasaaren pohjoisrannalla tärkeät lepakko- ja lintualueet jäisivät osittain muutosalueen alle	- Lauttasaaren pohjoisrannalla tärkeät lepakko- ja lintualueet jäisivät osittain muutosalueen alle - Ourit-saarten silta lisää saarilla kulkua tärkeän lintualueen lähistöllä.	- Lauttasaaren pohjoisrannalla tärkeät lepakko- ja lintualueet jäisivät osittain muutosalueen alle - Ourit-saarten silta lisää saarilla kulkua tärkeän lintualueen lähistöllä	Heikentävätkö vai vahvistavatko uudet viheralueet alueen luontoarvoja tai/ja ekologisia yhteyksiä tai esim. sulkeeko/heikentääkö uusi rakentaminen nykyisiä yhteyksiä eläimien osalta Mikäli rantaan tulee riittävä tilavaraus viheralueelle ja sekä se kehittyi kasvillisuudeltaan monipuoliseksi, se voi myös vahvistaa ekologisia yhteyksiä HUOM tässä arvioinnissa ei ole huomioitu mahdollista vaikutusta kalareittiin kutualueille

Lähteet

Raportit ja selvitykset

Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma, Vistra osa II, Helsingin kaupunki Kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja. 2016 Helsinki.

Hemgård, Gretel; Schalin, Mona; Weckman, Emilia; Maisemasuunnittelu Hemgård (2002) Lapinlahden sairaalan puistoalueen historiallinen selvitys. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 7.

Hemgård, Gretel; Rönkä, Teresa; Maisemasuunnittelu Hemgård (2004) Lapinlahden sairaalan puistoalue, Suojelutavoitteet ja jatkosuunnittelun ohjeistus. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston selvitys. 2004 Helsinki.

Maisemasuunnittelu Hemgård. Lapinlahden sairaalan viheralueiden hoito- ja kehittämissuunnitelma. Helsingin katu- ja puisto-osaston tilaama suunnitelma. 2005 Helsinki.

Maisema-arkkitehtitoimisto Näkymä Oy, Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy, Arkkitehtitoimisto Kristina Karlsson. Taka-Töölö, kaupunginosan ominaispiirteet, Helsingin kantakaupungin kaupunginosakohtaiset kulttuuriympäristöselvitykset. Helsingin kaupunki Kaupunkiympäristö toimialan selvitys. 2018 Helsinki.

Maisemasuunnittelu Hemgård, Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy. Meilahden huvila-alue, Ympäristöhistoriallinen selvitys. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2014:1.

Moilanen, Atte, et al. "Novel methods for spatial prioritization with applications in conservation, land use planning and ecological impact avoidance." *Methods in Ecology and Evolution* 13.5 (2022): 1062-1072. Länsiväylän ympäristön osayleiskaava Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Helsingin kaupunki Kaupunkiympäristön toimiala Diaarinumero HEL 2021-011512. 2022 Helsinki.

Vihreä ja merellinen Helsinki 2050, Vistra osa 1: lähtökohdat ja visio. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston asemakaavaosaston selvityksiä 2013:4

Seurasaaren hoito- ja kehittämissuunnitelma. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisut 2006:6.

Holstein, Markus; Mikkola, Marja; Mikola, Varpu. Meilahden huvila-alueen hoito- ja kehittämissuunnitelma. Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön julkaisu 2018:10. 2018 Helsinki.

Länsiväylän ympäristön osayleiskaava, Skenaariot 18.8.2022, Helsingin kaupunki Kaupunkiympäristön toimiala

Virtanen, Elina A., et al. "Evaluation, gap analysis, and potential expansion of the Finnish marine protected area network." *Frontiers in Marine Science* 5 (2018): 402.

WSP Finland Oy. Kampinmalmin ja Töölön aluesuunnitelma 2017-2026. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisu. 2017 Helsinki.

Kuvat

Nykytilan valokuvat: WSP:n työryhmä

Muut

Museovirasto. Valtakunnalliset merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY. (online, haettu 07.07.2022: http://www.rky.fi/read/asp/r_default.aspx)

Historialliset kartat:

Pitäjänkartta 1749, Helsingin karttapalvelu (online, haettu 7.7.2022: <https://kartta.hel.fi/link/bDddcE>)

Rekognosointikartat 1780-82, Helsingin karttapalvelu (online, haettu 7.7.2022: <https://kartta.hel.fi/link/bDdtjC>)

Senaatin kartat 1870-1970, Helsingin karttapalvelu (online, haettu 7.7.2022: <https://kartta.hel.fi/link/bDdZ7t>)

Ilmakuvat

Helsingin karttapalvelu (online, haettu 7.7.2022: <https://kartta.hel.fi/ilmakuvat>)

Luontoselvitykset ja -kohteet

Helsingin karttapalvelu / Helsingin luontotietojärjestelmä (online, haettu 14.6.2022: https://kartta.hel.fi/ymparisto_ja_luonto)